

nt

naš tednik

LETO XXX — Številka 28 13. julija 1978 Cena 4.— šil. (4 din)
Poština plačana v gotovini Celovec P. b. b.
Erscheinungsort Klagenfurt Verlagspostamt 9020 Klagenfurt

Te dni je „klub mladje“ v sodelovanju s Slovenskim informacijskim centrom izdal vodnik po Dunaju („Dunaj in njegovi Slovenci“). Knjiga je zasnovana predvsem za koroške dijake, ki prihajajo na Dunaj (v okviru „dunajske ak-

Klub „mladje“ in SIC izdala novo knjigo

cije“), nadalje za študente ter za vse naše ljudi, ki so zaposleni v zvezni prestolnici ter njeni okolici. Zlasti pa je tudi namenjena slovenskim turistom.

Več o tej knjigi bomo poročali v eni izmed naslednjih števil NT.

Nezaupnica Pahr?

Na Dunaju so bili te dni važni pogovori. Srečali so se predsednik socialistične internacionale Willy Brandt, kancler Kreisky ter dva visoka gosta z Bližnjega vzhoda, egipčanski predsednik Anvar as Sadat ter Šimon Peres, vodja socialistične opozicije v izraelskem knesetu (državnem zboru). Pogovarjali so se o možnosti rešitve bližnje-vzhodne krize. Sadat in Peres sta tudi v osebnih pogovorih skušala najti nekaj stičnih točk in možnosti, da bi nadaljevali pogovore, ki so se tako uspešno začeli s Sadatovim obiskom v Izraelu novembra lani, a so se pozneje zataknil.

Šlo je torej izključno za veliko zunanjo, svetovno politiko. Skoraj samoumevno je potemtakem, da pri pogovorih sploh ni sodeloval avstrijski zunanji minister Pahr. Avstrijsko zunanjo politiko usmerja in oblikuje še naprej kancler Kreisky, zunanji minister Pahr pa mu sme pomagati tako, da opravlja nižje posle.

Verjetno je Kreisky hotel dihati spet malo „svetovnega zraka“, ko ga pa v Avstriji duši tako neznosno ozračje, zastrupljeno od izpuhov to-vornjakov, ki blokirajo meje, in od atomske elektrarne v Zwentendorfu.

Ob izidu nove številke glasila KHD „Ruf der Heimat“:

Kärntner Heimatdienst se hvali, da preprečuje na južnem Koroškem delovna mesta!

Pred nedavnim so koroška gospodinjstva prejela „Ruf der Heimat“, glasilo koroškega Heimatdiensta. Poleg drugih, nam v bistvu dobro znanih izlivov na račun enakopravnosti naše narodne skupnosti, ki ponovno dokazujejo — milo rečeno — včerajšnjaško miselnost teh „domovini zvestih“ krogov, posveča omenjena organizacija pre-

UVODNIK

Posledice vključevanja

Spet enkrat pišemo o vprašanju bodočih občinskih volitev, ki čakajo na nas spomladi naslednjega leta. Zavedamo se raznih težav, ki so povezane s problematiko občinskih volitev oziroma s tozadevnim stališčem koroških Slovencev.

Kljub temu moramo zavzeti jasno stališče, čeprav ne vidimo v občinskih volitvah edini problem, ki se ga je treba rešiti v korist naše narodne skupnosti. Da pa ta problematika le ni nekako nebuloznega značaja, nasprotno, da igrajo volitve v političnem življenju naše družbe pomembno vlogo, o tem nas lahko najbolje prepričajo pripadniki naše skupnosti, ki živijo „na terenu“.

Predvsem pa je treba upoštevati tole: glede problematike volitev se ne gre samo oziroma toliko za volitve same. Gre v prvi vrsti za upoštevanje dejstva, da se odloča na primer v občinskih odborih o raznih stvareh, ki igrajo tudi v življenju koroških Slovencev pomembno vlogo. Biti v takih gremijih odsoten, ne razmišljati o številnih vprašanjih, ki se obravnavajo med drugimi v občinskih odborih, ter se ne potegovati za realizacijo projektov, ki bi koristili našemu, pa tudi večinskemu narodu — to je gotovo velika napaka, ki je odgovorni narodni zastopniki ne bi smeli delati! Tovrstno „delovanje“ bi ne pomenilo ničesar drugega kot prepustiti našo usodo tujim, nam v bistvu sovražnim silam!

Če že pišemo o tujih, nam v bistvu sovražnih silah, se nehoté stavlja še slej ko prej aktualno vprašanje vključevanja v večinske stranke. Pir tem razlikujemo med individualnim (= preko posameznikov) ter kolektivnim (= kot skupina) vključevanjem.

Da posamezni Slovenec v stranki kot na primer v koroški SPÖ (pa ne samo v SPÖ), kjer konec koncev odločajo protislovenske si-

cej prostora raznim jugoslovanskim podjetjem (med drugim ELAN), ki so se že naselili ali se še nameravajo naseliti na Koroškem.

Kot je bilo za pričakovati, koroški Heimatdienst „ostro protestira“ proti namenu jugoslovanskih gospodarstvenikov, se vključiti v koroško gospodarsko dogajanje. Boji se tako slovenske konkurence, ki bi baje škodovala koroškim podjetjem („... die Fa. ELAN wird sicher Absatzmöglichkeiten der heimischen Schindustrie beeinträchtigen!“ — Ruf der Heimat, Nr. 46, Juni/Juli 1978) kot predvsem tudi „narodnopolitičnih posledic, ki jih je treba zelo resno jemati“ (Ruf der Heimat).

Posebno zanimivo (pravzaprav ne, če namreč upoštevamo dejstvo, da odloča o avstrijski oz. koroški manjšinski politiki glede koroških Slovencev Heimatdienst) pa je zadnji stavek omenjenega članka pod naslovom „Jugoslawische Schifirma in Kärnten: KHD-Protest“. Dobesedno se glasi: „Opozarjamo, da je KHD že pred leti preprečil naselitev firme Gorenje v Pliberku“. ZANIMIV PREDVSEM ZARADI TEGA, KER JE KOROŠKI HEIMATDIENST TOZADEVNO (KLJUB TAKRATNIM NASPROTNIM TRDITVAM S STRANI RAZNIH STRANK TER VLAD) PRIZNAL SVOJ DEJANSKI VPLIV NA DEŽELNO IN DRŽAVNO POLITIKO! INDIRECTNO PA JE S TEM TUDI PRIZNAL, DA SVOJE TRDITVE O NEKI „SLOVENIZACIJI“ KOROŠKE OZ. „DISKRIMINACIJI HEIMATDIENSTA“ SAM NE JEMLJE RESNO!

Vemo, kakšno GOSPODARSKO škodo je preprečitev gradnje Gorenja povzročila pliberškim občanom ter njihovim južnokoroškim sosedom. Dejstva, da primanjkuje ravno v velikovškem okraju precej delovnih mest, niti KHD ne more zanikati. Zavedamo pa se tudi strahu vsakega poštenega domačina-delavca, da bi postal žrtev ŠE VEČJE BREZPOSELNOSTI: Dejstvo je namreč, da zavzema nevarnost širše brezposelnosti m. dr. v avstrijski politiki posebno važno mesto!

le, ne zmore pozitivno vplivati na manjšinsko politiko dotične stranke, tega pravzaprav ni treba posebno ugotavljati. Treba pa je ugotoviti oziroma ne moremo dovoljkrat opozarjati med drugim na nevarnost, da skušajo stranke — če je potrebno — integrirane posamezne Slovence izigravati proti nam (Dalje na 4. strani)

S tem v zvezi vprašamo vsakega domačina, neglede na narodno pripadnost oz. politično prepričanje: KAKO OZNAČIJO BAHANJE KOROŠKEGA HEIMATDIENSTA, DA MU JE USPELO PREPREČITI V PLIBERKU ŠTEVILNA MANJKAJOČA DELOVNA MESTA — IN TO V ČASU DEJANSKE GOSPODARSKE KRIZE?

ZA NAS JE VSEKAKOR TAKŠNO RAVNANJE Z JUŽNOKOROŠCI, KI SI ŽELIJO NA POŠTEN NAČIN ZASLUŽITI SVOJ KRUH, PRAVO NORČEVANJE, ČE NE ZLOČINI!

Posebno žalostna postane cela zadeva ob dejstvu, da se bo Gorenje naselilo m. dr. v Zahodni Nemčiji: prevzelo je namreč znano nemško firmo Körting. Več o tem, posebno pa tudi o odmevu s strani delavcev samih lahko berete na 3. strani!

Če pišemo o KHD-protestih proti ELANU ter drugim slovenskim podjetjem oz. o preprečitvi naselitve

Gorenja v Pliberku, se še posebno zavedamo dejstva, da je Heimatdienst proti uspešnemu vsestranskemu, torej tudi gospodarskemu razvoju naše narodne skupnosti. Vsakdo, ki ima opravka z družbenimi vprašanji, ve, kakšno važno vlogo igra pri tem gospodarstvo. To velja še posebno za manjšine: JUŽNI TIROLCI (ki jih koroški Heimatdienst dosledno podpira) IMAJO TOZADEVNO NAJBOLJŠE IZKUŠNJE IN VEDNO SPET Poudarjajo POMEN USPEŠNEGA GOSPODARSKEGA DELOVANJA ZA RAZVOJ NJIHOVE NARODNE SKUPNOSTI!

Toda: Heimatdienst je PROTI USPEŠNEMU GOSPODARSKEMU RAZVOJU koroških Slovencev!

Gotovo nič novega. Kljub temu je več kot omembe vredno, da se koroški Heimatdienst izreka proti „močnejšemu položaju slovenske narodnostne skupnosti na Koroškem“ (Ruf der Heimat, šte. 46) — s tem ko (uspešno!) protestira

proti slovenskim tvrdkam. Medtem ko KHD namreč preprečuje uspešen gospodarski razvoj koroških Slovencev, pa na drugi strani z vsemi silami skuša zagovarjati nenaslovno nazadovanje število pripadnikov slovenske narodne skupnosti, kot to dokazujejo razna ljudska štetja! TO PA JE EDEN IZMED ŠTEVILNIH DOKAZOV PROTISLOVENSKE USMERJENOSTI TE KOROŠKE ORGANIZACIJE, KI BI JO MORALI ZARADI TEGA PREPOVEDATI NA PODLAGI ČLENA 7 AVSTRIJSKE DRŽAVNE POGODBE!

Ta nakazana dejstva naj bi upoštevali pri branju zadnjega „Ruf der Heimat“. Predvsem pa je tudi treba informirati tiste domačine, ki se ob tovrstni KHD-demagogiji pustijo speljati na led!

Vratuša sprejel zastopnike obeh slovenskih osrednjih organizacij

Novi predsednik izvršnega sveta skupščine SRS, dr. Anton Vratuša, ter novi predsednik skupščine, Milan Kučan, sta v ponedeljek, 10. julija t. l., sprejela delegacijo Narodnega sveta koroških Slovencev (dr. Grilc, Filip Warasch, Karel Smolle, Mirko Sabotnik) ter Zveze slovenskih organizacij (dr. Zwitter, dipl. inž. Wieser, Janez Wutte, Franc Picej).

Pogovor je teklo o trenutni situaciji naše narodne skupnosti, o bodočih akcijah glede daljne internacionalizacije ter predvsem tudi o konkretnih možnostih sodelovanja koroških Slovencev z nemškogovorečimi prijatelji. Obe strani sta se strinjale v oceni trenutne situacije koroških Slovencev ter med drugim ponovno poudarile, da predstavlja naša narodna skupnost most med obema državama, da pa se stavlja vprašanje, ali večinski narod sploh pozna ta most.

Poleg Vratuše ter Kučana so koroške Slovence sprejeli še novi predsednik komisije za mednarodne odnose skupščine SRS, Bojan Lubej, Marjan Osolnik (zunanji minister slovenske vlade) ter Jože Hartman, predsednik komisije za manjšinska in izseljeniška vprašanja pri SZDL.

„DVOJEZIČNOST JE BOLJŠA“

V POSEBNI MERI VELJA TO ZA PRILJUBLJENEGA TER USPEŠNEGA PREDSEDNIKA NARODNEGA SVETA KOROŠKIH SLOVENCEV, DR. MATEVŽA GRILCA.

DR. GRILCA GOTOVO NI TREBA POSEBEJ PREDSTAVLJATI. KOT PREDVSEM USPEŠNEGA PREDSEDNIKA NAŠE OSREDNJE ORGANIZACIJE TER ODLOČNEGA ADVOKATA (PREDVSEM, KADAR GRE ZA PRAVICE NAŠEGA ČLOVEKA)

GA MED DRUGIM POZNA SLEHERNI ZAVEDNI SLOVENEK.

ZLASTI LEŽI DR. GRILCU PRI SRCU ENAKOPRAVNOST SLOVENSČINE PRI URADIH TER NA SODNIJSKEM PODROČJU. TO DOKAZUJE MED DRUGIM NJEGOVO DOSLEDNO ZAGOVARJANJE SLOVENSKEGA AKTIVISTOV, KI IMAJO ZARADI NJIHOVIH ZAHTEV GLEDE URESNIČITVE ČLENA 7 AVSTRIJSKE DRŽAVNE POGODBE OPRAVKA S SODNIKOM.

● BOJI NA MORJU

Kot je bilo slišati v oddaji Radio Hanoi, ki so jo slišali v Bangkoku, so vietnamske mornariške enote poškodovale ali uničile 12 kampučijskih vojnih ladij v bojih v tajskem zalivu. Kot sporoča UPI, ki prenaša vietnamsko sporočilo, so bile s tem kampučijske ladje „kaznovane za vdor v domovinske teritorialne vode“. Vietnam in Kampučija sta sprta glede demarkacijske črte, ki ločuje nujne teritorialne vode.

● PRITISK ZRN NA CARTERJA

Zahodnonemški kancler Helmut Schmidt je kritiziral ZDA zaradi njihove ekonomske politike, ki je privedla do inflacije, do padca vrednosti dolarja in do visokega uvoza nafte, za katero gre 45 milijard dolarjev. V intervjuju za bonško televizijo je Schmidt dejal, da bodo na ekonomskem „vrhu“ zahodnih držav, ki bo v Bonnu 16. in 17. julija, zahtevali od ZDA, da zmanjšajo uvoz nafte.

● ZAHTEVE IRSKIH ZAPORNIKOV

Zaporniki — pripadniki prepovedane irske revolucionarne armade — so v petek pričeli po vsej Britaniji z gladdovno stavko; zahtevajo, da jih premestijo v zapore na severnem Irskem, da se jim prizna status političnih jetnikov in da z njimi bolje ravnaajo. Protesti zaprtih Ircev so del širše kampanje za boljše ravnanje in politični status okrog 85 zaprtih Ircev.

● MANJ POMOČI ZDA TAJSKI

ZDA od leta 1980 dalje ne bodo več odobravale posojil Tajski za nakup ameriškega orožja. Posojila so leta 1975 znašala 80 milijonov dolarjev, prihodnje leto pa bodo znašala samo 10 milijonov dolarjev. V vladnih krogih je rečeno, da je ukinitve pomoči posledica vse boljšega ekonomskega položaja Tajske, kakor tudi naporov ZDA, da normalizirajo odnose z LR Kitajsko.

● OKREPITEV TRGOVINE MADŽARSKA — ZDA

Madžarska in ZDA bodo poslej trgovala pod bistveno izboljšanimi pogoji, ki jim jih zagotavlja sporazum o klavzuli največjih ugodnosti. Podpisali so ga v Budimpešti marca letos, v petek pa so v Budimpešti izmenjali tudi ratifikacijske instrumente tega sporazuma, ki ga je medtem odobril ameriški kongres. Tako se je končalo obdobje „hladne vojne“ v trgovini.

Ob robu povedano :

Kje je ostala vest?

V Libanonu spet vre. Kot že po navadi, dolži večina časopisja „desničarske kristjane“, češ da so oni zaradi svoje nepopustljivosti in neuvidevnosti krivi nemirov in spopadov.

Prejšnje dni so „arabske mirovne enote“ — pod tem naslovom se skrivajo Sirci, — proti vsem mednarodnopravno veljavnim predpisom vdrle v „bližnjevzhodno Švico“ in jo oropale državne suverenosti. S svojim vdorom so sicer rešili takrat, ko je bila libanonska kriza na višku, državico še hujšega klanja. Toda ostali so kar tam kot zasedbena sila. Zname so damoščanske želje, da bi Libanon naposled popolnoma vključili v sklop sirske države.

Pred nekaj dnevi so sirske topniške enote začele divje obstreljevati krščanske predele v Bejrutu. To klanje je zahtevalo med kristjani več sto smrtnih žrtev. Državni predsednik Elias Sarkis, kristjan, je obdolžil Sirce genocida in ponudil svoj odstop. Toda tisti, ki so se poklicali za zagovornike ogroženih, so kar molčali. Pa ne menda zaradi tega, ker je bila na kocki samo usoda kristjanov, ki so na Bližnjem vzhodu številčno

Kaj hočejo Eskimi?

Eskimi so narod, o katerem je v politiki malo slišati, saj imajo toliko opraviti z bojem za golo življenje v trdi arktični naravi, da jim ostane le malo časa za politiko. Vendar pa ni rečeno, da se zanjo sploh ne zanimajo. Če je oni ne iščejo, prihaja sama k njim. V politiko jih sili želja, da si obvarujejo nepokvarjeno svoje naravno okolje, od katerega živijo, pa tudi želja po avtonomnosti, namreč da bi sami urejali svoje zadeve ter si ohranili narodne značilnosti, ljudsko kulturo in jezik.

Lani v začetku junija so se sešli predstavniki Eskimov iz Kanade, Alaske in Grönlandije na skupni konferenci v Barrowu na Alaski in se pomenili o skupnih pogledih in stališčih, pa tudi o skupnih zahtevah do vlad, ki imajo oblast nad njihovimi ozemlji. Imajo tudi že svoje politične organizacije — morda

neznatna manjšina? Tudi od tako imenovanih krščanskih državljanov ni bilo čuti nobene obsodbe proti sirskega poskusu „dokončne rešitve“.

Odgovor je jasen: Mrtvi kristjani niso „dišali“ po nafti.

bi bilo točneje, če bi jih imenovali predstavnike. Tako imajo npr. Eskimi v Kanadi organizacijo „Eskimsko Bratstvo Kanade“. Po podatkih te organizacije živi največ Eskimov na Grönlandiji in sicer 46.000. V Kanadi jih je 22.000 in na Alaski — vključno Aleute — 30.000. 1300 pa jih živi, kot je pokazalo štetje

leta 1970, v Sibiriji. Ti se niso mogli udeležiti lanske konference v Barrowu, čeprav so bili povabljeni preko sovjetskega veleposlaništva v Washingtonu.

Na konferenci so poudarili, da so Eskimi na Grönlandiji, v Kanadi in na Alaski en sam, isti, nedeljiv narod s skupnim jezikom, kulturo, okoljem in interesi. Ena izmed resolucij, ki so jih sprejeli in jih skušajo zdaj preko skupnega odbora uveljaviti pri vladah, zahte-

va pravico do svobodnega gibanja za Eskime po vsem arktičnem področju ne glede na državno mejo. In druga zahteva, da se jih pridruži kot nevladno organizacijo Združenim narodom.

Eskimi, ki se sami imenujejo Inuit, t. j. Ljudje — Eskimo je beseda iz jezika Indijancev plemena Cree in pomeni „Jedci surovega mesa“ — so se živo upirali tudi speljavi naftovoda z Alaske, toda (Nadaljevanje na 5. strani)

Kongres AIDLCM bo v Barceloni

Od 22. do 25. julija bo v Barceloni 7. kongres „Mednarodnega združenja za zaščito ogroženih jezikov in kultur“. Ta svetovna organizacija se že od leta 1964 zavzema za pravice nesvobodnih narodov in narodnih skupnosti, zato se njeni člani vsaki dve leti zberejo na svojem kongresu pri eni od ogroženih skupnostih. Tako je bil na primer IV. kongres leta 1972 v Celovcu, V. kongres pri Baskih v Ustaritzu na Francoskem, VI. kongres pa v Aostski dolini. Letos pa se obljublja slovesen

kongres v glavnem mestu Katalonije, ki si je pred kratkim pribojevala avtonomijo! Prav zaradi te nenavadne priložnosti, da je organizacija gost dežele, ki je nedavno še na skrivaj pošiljala svoje predstavnike v tujino, je primerno, da se kongresa udeležijo številni zastopniki skupnosti, ki še zdaleč ne uživajo tistih pravic, ki so v Kataloniji zdaj postale vsakdanja resnica!

Vsakdo se lahko kot prijatelj udeleži kongresa, zakaj že od samega začetka, to je od ustanovitve združenja velja, da mo-

rajo udeleženci sami poskrbeti za stroške potovanja, hrane in stanovanja. Tudi turistu, ki odhaja predvsem zaradi mika novih krajev, se udeležba na takem mednarodnem srečanju splača, saj nova poznanstva samo utrjujejo vezi, ki že zdaj na daljavo povezujejo skupnosti, ki se zavzemajo za pravično rešitev narodnih, etničnih, jezikovnih pravic.

Kdor bi se kongresa želel udeležiti, se naj obrne na dr. P. Apovnika (Kreuzbergsliedlung 51, 9100 Velikovec), ki vam bo dal podrobnejše informacije.

Diesen Artikel ist das nachfolgende, außerordentlich lehrreiche Schema beigegeben:

Sprache der Erledigung der in slowenischer Sprache überreichten				
J A H R	K L A G E N	Grundbuchs- und Exekutionseingaben		
		deutsch	slowenisch	deutsch slowenisch
1898	—	26	9	76
1899	—	22	5	112
1900	—	17	7	86
1901	—	30	10	69
1902	—	6	7	45
1903	2	22	23	46
1904	6	55	99	28
1905	11	35	57	24
1906	27	29	60	42
1907	44	3	86	—
1908	84	—	147	1

Dieser amtlichen Tabelle ist somit zu entnehmen, daß bis zum Jahre 1903 alle slowenisch verfaßten, beim k. k. Bezirksgericht Klagenfurt überreichten Klagen nicht bloß angenommen, sondern auch ausnahmslos in slowenischer Sprache erledigt wurden, sowie auch die sonstigen slowenischen Eingaben nahezu ausschließlich eine slowenische Erledigung fanden. Es sind wohl einzelne wenige derselben in deutscher Sprache erledigt worden, allein das waren Ausnahmen, die auf die Mangelhaftigkeit der Sprachenkenntnisse einzelner Richter und vielfach auch auf den Mangel an sprachlich qualifiziertem Kanzleipersonal zurückzuführen sind. Prinzipielle Ablehnung der Gleichberechtigung etwa in dem Sinne, daß die Sprache der Erledigung davon abhängig gemacht worden wäre, ob die einschreitende Partei der deutschen Sprache mächtig sei, war ganz ausgeschlossen, was ja auch der Umstand beweist, daß wie die obige Tabelle zeigt, die Klagen ausnahmslos in slowenischer Sprache erledigt wurden, obwohl nachgewiesen werden kann, daß sie vielfach von Parteien herrührten, die der deutschen Sprache notorisch mächtig waren. Das gleiche gilt auch bezüglich der Grundbuchs- und Exekutionseingaben, die in slowenischer Sprache erledigt wurden. Wer dies bezweifeln wollte, möge sich nur die betreffenden Akten vorlegen lassen.

28

Aus dem Wilajet Kärnten

Einzelne Reibungen hat es gelegentlich der Einführung der neuen Zivil-Prozeß-Gesetze angesichts der Neuheit der Situation allerdings gegeben. Doch sind dieselben durchwegs im Sinne der vollen Gleichberechtigung der slowenischen Sprache beigelegt worden.

Sehr lehrreich sind diesfalls die flogenden zwei, in weiteren Kreisen bekannt gewordenen Fälle:

a) Maria Bernot aus Kostanje (Köstenberg) hat gegen Johann Tepan und Gen. von ebendort im Jahre 1898 beim Bezirksgericht Rosegg eine slowenische Klage wegen Schadenersatz eingebracht. Bei der Verhandlung vor dem damaligen Bezirksrichter Pirker haben die Beklagten, offenbar aufgehetzt, erklärt, daß sie der slowenischen Schriftsprache nicht mächtig seien, und Vornahme der Verhandlung in deutscher Sprache begehrt, in welchem Sinne trotz Protestes des klägerischen Vertreters Beschluß gefaßt wurde. Doch hat dieser nichtsdestoweniger seinen Vortrag in slowenischer Sprache gehalten und da der Richter offenbar dem Vortrage nicht folgen konnte, über Ersuchen desselben seine Ausführungen in einem slowenischen Schriftstück niedergelegt. Der slowenische Vortrag aber wurde vom Richter nicht beanständet, geschweigenenn verboten.

Weil die Ausführungen des klägerischen Vertreters nicht slowenisch protokolliert wurden, wurde Rekurs an das Landesgericht Klagenfurt ergriffen. Dieses hat nun zwar dem Rekurs nicht stattgegeben, weil es denselben für unstatthaft erklärte (nach der damaligen Praxis, auch des obersten Gerichtshofes, wurden Sprachenstreitigkeiten konsequent in die Kompetenz der Justizverwaltung verwiesen), jedoch am Schluß der Rekurserledigung durchblicken lassen, daß es dem delegierten Arnoldsteiner Gericht die entsprechenden Weisungen zugehen lassen werde. Hervorgehoben zu werden verdient, daß die Entscheidung des Rekursgerichtes in slowenischer Sprache erfolgte; unterschrieben ist sie vom jetzigen Hofrat des Oberlandesgerichtes Graz, Schwentner.

Die Delegationsverfügung des Landesgerichtes wurde dem klägerischen Vertreter durch das Bezirksgericht Ar-

noldstein mit deutscher Verständigung zugefertigt. Dagegen wurde abermals Rekurs erhoben und die Rekursentscheidung des Landesgerichtes Klagenfurt vom 10. November 1898 erging wieder in slowenischer Sprache; der Rekurs wurde zwar abermals aus dem schon oben erwähnten Grunde, weil damals die Gerichte zur Entscheidung von Sprachenstreitigkeiten sich nicht für kompetent erachteten, als unzulässig zurückgewiesen, jedoch mußte im Wege des Aufsichtsrechtes eine entsprechende Verfügung an das Bezirksgericht Arnoldstein ergangen sein, da die nachfolgenden Beschlüsse dieses Bezirksgerichtes durchwegs in slowenischer Sprache hinausgegeben wurden.

Die neue Verhandlung wurde, wie das Protokoll beweist, derart durchgeführt, daß das slowenische Vorbringen der Klägerin und ihres Vertreters slowenisch, das deutsche Vorbringen der Beklagten deutsch, die Zeugenaussagen in jener Sprache, in welcher sie abgegeben wurden, protokolliert wurden; der Beweisbeschluß und das Urteil ergingen doppsprachig.

Die Klägerin hat gegen das Urteil in slowenischer Sprache Berufung eingelegt, welche in slowenischer Sprache vorbeschieden wurde; die Anordnung der Berufungsverhandlung erfolgte gleichfalls in slowenischer Sprache (Unterschrift: Schwentner). Bei der Berufungsverhandlung wurde der slowenische Vortrag des klägerischen Vertreters anstandslos zugelassen und erging auch das Berufungsurteil mit Benützung einer slowenischen Drucksorte in slowenischer Sprache (Unterschrift: Schwentner).

Klägerin hat gegen das Berufungsurteil Revision ergriffen. Dieselbe wurde vom Erstgericht als verspätet zurückgewiesen; dem dagegen ergriffenen Rekurs hat das Landesgericht abermals in slowenischer Sprache (Unterschrift Schwentner) stattgegeben, worauf die Revision der Gegenpartei mit slowenischer Erledigung zur Erstattung der Revisionsbeantwortung zugefertigt wurde.

All dies bezeugt der Akt C 60/98 des k. k. Bezirksgerichtes Rosegg und C 77/98 des delegierten Bezirksgerichtes Arnoldstein.

(Dalje prihodnjič)

ZNANO JE, DA SE JE PRED NEKAJ LETI SLOVENSKO PODJETJE „GORENJE“ ŽELELO NASELITI V PLIBERKU. ZNANO JE TUDI, DA BI V TEM PRIMERU ŠTEVILNI DOMAČINI NAŠLI ZAPOSLENOST V DOMAČEM KRAJU TER DA SE JIM NE BI BILO TREBA V ODALJENE KRAJE VOZITI NA DELO.

NA ŽALOST NI PRIŠLO DO

REALIZACIJE TEGA PROJEKTA, KI BI ZA PLIBERŠKO OBČINO POMENIL VELIKO OBOGATITEV.

KOMU SE IMAMO ZA TO „ZAHVALITI“, NI TREBA POSEBNO UGOTAVLJATI. LAHKO PA UGOTOVIMO, DA VEDNO VEČ DOMAČIH DELAVCEV SPOZNAVA, KAKO SO JIH RAZNI NEMŠKONACIONALNI KROGI TER ZASTOPNIKI ZDRU-

ŽENJ, KI MISLIJO, DA ZASTO PAJO INTERESE DELOJEMALCEV, SPELJALI NA LED. LAHKO BI REKLI: „PO TOČI ZVONITI JE PREPOZNO.“

ZAHODNONEMŠKI DELAVCI SO VSEKAKOR BOLJ PAMETNI: Z VELIKIM VESELJEM SO SPREJELI VEST, DA JE „GORENJE“ PREVZELO ZNANO NEMŠKO FIRMO „KÖRTING“.

V NASLEDNJI REPORTAŽI O

DELOVANJU SLOVENSKE FIRME „GORENJE“, ZLASTI Z OZIROM NA PREDVIDEVANO NASELITEV V ZVEZNI REPUBLIKI NEMČIJI, PRIKAŽUJE GENERALNI DIRKTOR ATELŠEK SITUACIJO, PREDVSEM PA RAZNE NAČRTE TEGA MOGOČNEGA SLOVENSKEGA PODJETJA TAKO IMENOVANE „BELE TEHNIKE“. POSEBNO ZANIMIVA SO IZVAJANJA GLDE REAKCI-

JE KOMPETENTNIH GOSPODARSKIH KROGOV TER PRIZADETIH DELAVCEV. PRI TEM SE NEHOTE SPOMINJAŠ REAKCIJE, KI SO JO USPEŠNI GOSPODARSTVENIKI IZ VELENJA DOŽIVELI PRED NEKAJ LETI NA KOROŠKEM...

S TEM V ZVEZI OBJAVLJAMO TUDI NA 1. STRANI ČLANEK O NOVI ŠTEVILKI KHDGLASILA „RUF DER HEIMAT“.

Gorenje osvaja svet

Gorenje kupilo nemško tovarno Körting

Presenetila nas je novica, da je Gorenje sklenila pomagati zahodnonemški tovarni Körting, ki je zašla v brezupen položaj. Kateri so bili razlogi za to poslovno potezo velenjskega Gorenja?

Na to vprašanje je generalni direktor Gorenja Ivan Atelšek v razgovoru z mariborsko revijo „7D“ odgovoril:

„Tovarna Körting, ki bo poslej delala in poslovala pod imenom Gorenje, nam bo predvsem omogočila, da bomo zelo povečali naš izvoz. Medtem ko sedaj izvažamo za 2 milijardi dinarjev naših izdelkov, bomo do leta 1985 povečali izvoz do vrednosti devet milijard dinarjev. Gorenje ne more več po poti nazaj, ampak vedno naprej, je tako velika tovarna, da bi omahovanje prineslo polom. Naša tovarna bo imela poslej poleg že tako ali tako obširnega proizvodnega programa pod svojo streho tudi znano svetovno firmo. Ko smo obravnavali sanacijski program za Körting, sem predlagal, da ne sme v tej tovarni ostati brez dela noben tam zaposleni Jugoslovčan, dela pa jih tam 250. S sanacijskim programom je namreč predvideno, da bomo v tej nemški tovarni zmanjšali število delavcev za nekaj sto. Zaposleni pri Körtingu so zavestno in z zadovoljstvom sprejeli novico, da se bo ta firma včlanila v družino Gorenje, ki je že doslej uživala velik ugled in zaupanje tudi na tujih tržiščih,“ je dejal Ivan Atelšek.

NE PRIZNAVAJO MEJ

Gorenje dobesedno ne priznava mej: V svojo proizvodno mrežo, razvejano po vsej državi, je velikan iz Velenja, najmlajšega jugoslovanskega mesta, vključil tudi znano bavarsko tovarno Körting. S tem se je že tako ali tako številna družina Gorenja povečala za več kot 800 delavcev, ki bodo že prihodnje leto proizvedli kakih dvesto milijonov mark izdelkov.

Novica o tem, da je jugoslovansko podjetje kupilo zahodnonemško tovarno bele tehnike,

ni presenetila samo jugoslovanske javnosti, ampak celo dobro obveščene poslovneže na Zahodu.

Körting je znan na svetovnem tržišču. Gorenje je več let sodelovalo s tem podjetjem. Po njihovi tehnologiji so izdelovali v Velenju televizorje. Sodelovanje je bilo čedalje širše in najbrž je to odločujoče vplivalo, da sta bavarska vlada in Bavarska združena banka priporočila Gorenje, ko je šlo za to, da je treba rešiti Körting iz resnega položaja.

Po sanacijskem programu, ki so ga pripravili za omenjeno nemško tovarno v Velenju, bo tovarna po novem za določen čas zaposlovala 800 delavcev, od tega je 250 Jugoslovčanov. Čez dve leti pa bodo število

vidimo tudi mi naše velike možnosti. Sprva smo res pričakovali, da ne bo imela bavarska vlada enakega odnosa do naše ponudbe, kakor do drugih podjetij, ki so se prav tako zanimala za to tovarno. Toda dobili smo Körting ob zelo ugodnih pogojih, takih, ki bi veljali tudi za zahodnonemška podjetja, zanimajočih se za usodo Körtinga,“ je dejal Ivan Atelšek.

Sklep, da bo Körting prodan znani jugoslovanski tovarni Gorenje, je dobil ugoden odmev pri zaposlenih v tovarni, ki so zadnje čase živeli v veliki negotovosti, kako bo s podjetjem, kjer so zaposleni in ki je preživljalo hude dneve, ker je zašlo v težak finančni položaj.

Zanimivo je slišati tudi Atelškovo izjavo, kako so delavci

delavec pa je še poudaril, da ima jugoslovanska politika izredno dober odnos do delavcev in da je to najpomembnejše,“ je dejal Ivan Atelšek.

V Velenju ne pričakujejo samo tega, da se bo občutno povečala vrednost izvoza, da bo proizvodni program obširnejši, ampak menijo, da jim bo ta najnovejši poslovni korak prinesel tudi druge koristi.

Sicer pa: letošnji proizvodni program Gorenja bo vreden 14 milijard dinarjev. Že prihodnje leto pa bo ta delovni kolektiv, v katerem je sedaj zaposlenih nad 18.000 delavcev, proizvedel blaga v vrednosti 19 milijard dinarjev, pri tem pa ni vračunana proizvodnja v pravkar kupljenem Körtingu. Naj za-

NOVE TOVARNE NA VSEH KONCIH

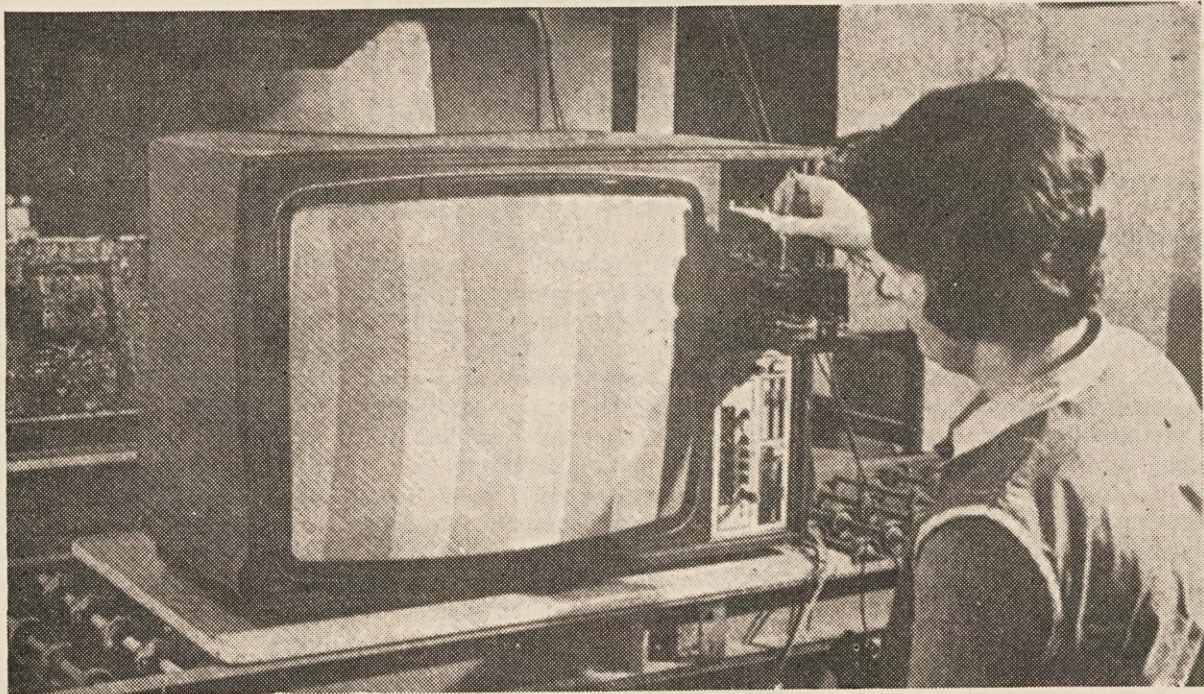
V Gorenju predvidevajo, da bodo do konca tega desetletja postavili še nekaj tovarn v različnih predelih sveta. Sedaj pa že delajo njihove tovarne za proizvodnjo in montažo kuhinjskih elementov v Avstriji, na Danskem, tovarna gospodinjske opreme v Atenah, več deset obratov Gorenja dela po domovini, zlasti na manj razvitih območjih. Gorenje ne gradi več tovarn v velikih središčih, kamor bi morali potem prihajati delavci, ampak se je odločilo, da bo postavilo tovarne in obrate tam, kjer je v manj razvitih območjih največ ljudi, ki iščejo zaposlitev.

„Delavce, ki bodo delali ob modernih tekočih trakovih, zaposlimo v nerazvitih krajih. V tečajih, ki trajajo več mesecev, se do tedaj nezaposleni ali neizučeni delavci naučijo toliko, da ustrezajo zahtevam na delovnem mestu,“ je dejal Ivan Atelšek. „Naše vodilo je, da se mi približamo območjem, kjer je precej ljudi nezaposlenih, da gradimo tovarne in obrate na nerazvitih območjih. Tako so nastale tovarne ali obrati na Kozjanskem, v Prilepu, v Pomurju in še kje.“

SONČNE PEČI

Vse je pripravljeno, da bodo začeli z redno proizvodnjo „sončnih peči“, ki bodo dajale toplotno energijo pozimi in poleti. Sončne peči Gorenje bodo grele vodo in stanovanja, narejena pa so tako, da jih je mogoče vgraditi v vsako hišo ali stanovanje, ki ima vodovod ali centralno kurjavo.

Čez leto dni ali dve leti naj bi v Gorenju pričeli izdelovati sončne peči, ki se bodo rabile za ogrevanje ali hlajenje stanovanj in drugih objektov. Strojnjaki Gorenja so že izračunali, koliko bo takšna peč veljala. Po sedanjih računih naj bi bila sončna peč iz Gorenja cenejša od tiste, ki bi jo uvozili iz Zahodne Nemčije.

zaposlenih delavcev povečali, morda za več sto, največ novih delavcev pa naj bi bilo iz Jugoslavije.

V tovarni Körting bodo poslej izdelali dnevno 750 barvnih televizorjev in 150 elektronskih Hi-Fi naprav, namenjenih predvsem tujemu tržišču.

USODA V ROKAH GORENJA

„Körting ima zelo sodobno tehnologijo, dober strokovni kader in ugled v svetu. V tem pa

Körtinga sprejeli novico, da se bo njihova tovarna pridružila družini Gorenje.

„Ko je upravnik stečajnega postopka sporočil delavcem, da je usoda Körtinga v rokah Gorenja, so vsi prisotni zaploskali. Neki delavec, ki je v tej tovarni zaposlen že 25 let, je stopil na oder in vidno vznemirjen dejal pred zbranim kolektivom, da so delavci Körtinga srečni, ker je prav jugoslovansko podjetje Gorenje prevzelo obveznost, da bo poslej skrbelo za položaj delavcev te tovarne.

V dvorani je odmeval aplavz,

pišem, da je vrednost proizvodnje v Gorenju četrтина letošnjega zveznega proračuna. Vrednost proizvodnje v letu 1985 pa bo znašala 35 milijard dinarjev, devet milijard bodo ustvarili z izvozom.

Z nakupom Körtinga je Gorenje smelo in lepo zakrožilo svoj proizvodni program gospodinjskih in akustičnih aparatov. Zvedeli smo tudi, da pravkar pospešeno pripravljajo projekt za izgradnjo tovarne gospodinjske opreme v Lagosu (Nigerija), ki bo izdelala 700.000 pripomočkov za gospodinjstva letno.

Rož - Podjuna - Žilja

ŠENTLIPŠ

● 21. maja je praznovala naša fara dan prvega sv. obhajila, kjer je pristopilo prvič k mizi Gospodovi devet deklic in trije fantje. Otroški zbor, ki ga je vodila neumorna pevska vzgojiteljica učiteljica Pepca Weiss, je ta dan olepšal z lepim otroškim petjem in recitacijami, (ki so jih izvajali Smolnikov fant in dečli Wodki in Dlopst). Duhovno zahvalo moramo izreči gališkemu župniku Valentinu Gotthardu, ki je imel za starše prvoobhajancev lep duhovni nagovor.

Otroci prvoobhajanci pa se še posebno zahvaljujejo kuharicam Tončki in Fridi ter župniku Ostravskemu, da so jim pripravili v župnijski kuhinji dobre „stvari“ za že lačne želodce.

PLAZNICA — ŽELEZNA KAPLA

● Nedavno se je šentlipša farna družina poslovila pri Devici Mariji v Trnju v Železni Kapli od pokojne Marije Galob. Rajna je služila zadnjih 13 let pri Jegartu na Plaznici. Pokojno je pokopal dekan Srienec ob asistenci domačega župnika Ostravskega. To čast si je pokojna zaslužila. Dekan Srienec je omenil v svojem žalnem nagovoru, da rajna ni natvezala svojih lepih vrlin v ta prazni izmalicheni svet na zunaj, ampak jih je gojila v svojem dobrem plemenitem srcu v prid svojim soljudem. Bila je v svoji poštenosti in vernosti prava služabnica božja in sočloveka.

Pokojna je znala vsakega, ki je prihajal k Jergatovi hiši, materinsko in plemenito nagovoriti, zato ni čudno, da so se ji prišli pokloniti tudi šentlipški cerkveni pevci in se ji zahvalili z žalostinkami.

POROKA V ŠENTLIPŠU

Včasih so prerokovali, če se je seni močno ženijo, se imamo bati mrzle zime, zato si zakonci ustvarjajo nova topla ognjišča. A v naši fari smo zadnja leta bili skoraj brez porok, zato pa se je letos spomlad okorajžil Vejnikov Lutej in pritr dil svoji izvoljenki Mariji Miglar, pd. Škrjančevi na Proboju, in že kar na veliko sredo čisto na tihem privolil svoj „da“ za skupen srečen zakon.

Kmalu za njim, 8. aprila, se je naveličal samskega stanu Hubert Polanshek, pd. Omerčej v Stari vasi in v šentrupertske cerkvi pri Velikovcu potrdil svoj močni „da“ svoji izvoljenki Lisbeti Hrstnik iz šentrupertske fare.

Žena je uslužbena na mladinskem uradu v Pliberku. Ženin Hubert pa vodi lepo kmetijo in želim, da bo tudi v nadalje povezan s tistimi, s katerimi je v fantovskih letih prepeval na čast sv. Florijanu, da bi nas obvaroval večnega in časnega ognja.

Nismo se še dosti opomogli, že zopet jucka „vadovc“ po naši fari ter vabi na ohcet Tilke Urch na Plaznici in Petra Schönherra iz Melske doline (Mölltal).

Nevesta je nastavljenka deželne vlade pri šolskem nadzorniku Rudiju Vouku v Celovcu. Ženin pa je v mizarski stroki, ravno tako v Celovcu. Obred poroke sta imela pri Devici Mariji v Trnju v Železni Kapli. Poročni obred je opravil kapelški župnik Štefan Messner, šentlipški cerkveni pevci so se pod vodstvom pevovodkinje Pepce Weiß oddolžili svoji sopevki Tilki s primernimi poročnimi pesmimi.

Po tej poti se zahvaljujemo Urhovi družini za pogostitev, ki so je pevci bili deležni. Nevesti in ženinu pa želimo obilo družinske sreče in naj koj prideta med pevce, če se bosta kdaj mudila v domači fari.

OB JUBILEJU ŠENTJAKOBSKEGA DRUŠTVA:

Sijajen koncert ljubljanskega Akademskoga pevskega zbora „Tone Tomšič“

Na tradicionalnem mednarodnem tekmovanju pevskega zbora v Špitalu ob Dravi je Akademski pevski zbor Tone Tomšič iz Ljubljane zadnji teden dosegel prvo nagrado v šparti narodnih pesmi. Na poti domov pa se je ta vrhunski jugoslovanski pevski zbor ustavil še v Šentjakobu v Rožu ter podal ob jubileju tamkajšnjega društva koncert, ki je publiko več kot navdušil.

Kljub razmeroma neugodnemu terminu — ponedeljek zvečer — je bila šentjakobska farna dvorana zasedena do zadnjega prostora; zastopnik domačega društva „Rož“ Slavko Sticker je med gosti pozdravil še posebej predsednika in tajnika Krščanske kulturne zveze, Lovra Kaslja ter Nužjo Tolmajerja ter odbornika SPZ Hanzija Weissa.

Akademski pevski zbor Tone Tomšič se je na Koroškem prvič po več letih predstavil tudi z novim dirigentom: v tretje leto vodi ta zbor Jože Fürst, prej pevec, nato korepetitor in nato namestnik dirigenta Marka Muniha. Zbor je koncert odprl klasično: seveda Slovenec Jakob Petelin-Gallus; stilu primerno njegov sodobnik Orlando di Lasso. Če vzamemo pravilo, da ima težka pesem tudi velik tonski obseg, je bila ena brezdvomno najtežjih pesmi koncerta napisana brez notnega črtovja v sodobni notaciji: švedska Orades, v njej so namesto tonov prevladovali šumi. Izvedbi te pesmi je dozorel le zbor, ki dovršeno obvlada pevsko tehniko in ritmiko. Za enega najboljših tehnikov pa velja APZ že zdavnaj. Pesem so temu primerno dovršeno zapeli ter jim je uspelo, da tega nenavadnega petja ni motil noben smeh. Mokranjčev „Nes cviat“ ter „Oče naš“ hlapca Jerneja — slednja je ravno po Akademskem pevskem zboru postala na Koroškem zelo priljubljena — sta bili zadnji umetni pesmi sporeda. Sledili sta pred odmorom še variaciji na dve narodni — pesmi o Martinu Kebru ter „Polka je ukazana“.

Narodni in ponarodeli slovenski pesmi — ter pesmim ostalih jugo-

slovanskih narodov — je bil posvečen drugi del koncerta. „Lipa“ — naravnost klasična interpretacija, „Dekle to mi povej“, „Pobič“, „Sem se rajtal ženiti“, „Kaj ti je deklica“...

Solista Lidija Gospodarič ter Janez Drašler sta bila zboru primerna solista. Če smo že v uvodu rekli, da je APZ pevska skupina, kjer pevsko tehniko vsak izvrstno obvlada, je bila interpretacija pesmi Pahorjeve „Se pa sliš“ naravnost dovršena: že v prejšnjih pesmih so obiskovalci občudovali, da uspe vsak pianissimo naravnost z lahkoto, pri tej

Akademski pevski zbor Tone Tomšič čakajo že naslednja zborovska tekmovanja, je povedal „Našemu tedniku“ dirigent Jože Fürst. In to kljub študiju zborovskih članov. Kot eno največjih težav pri vodenju tega zbora je omenil Jože Fürst vsakoletno fluktuacijo pevcev. Težav z naraščanjem oziroma s pridobitvijo novih pevcev nima, vendar je treba neizmeren velikega truda, da se ohrani visoki nivo zbora — kljub vsakoletnemu menjavanju precejšnjega dela zbora —, kar pač leži naravno v strukturi takega zbora.

S šentjakobskim zborom ima

pesmi pa je bil pianissimo skoraj že neskončno dolg, pevci pa so se še vedno stopnjevali dol v ppp, kljub temu je interpretacija ostala docela čista. (Hvala Bogu v teh trenutkih ni motil noben avtomobil, ki bi se peljal mimo; v dvorani je bilo namreč precej soparno, tako da je bilo treba dvorano sproti zračiti.) — „Vsi so venci bejli“, „Pošla mama na voda“, „Makedonska humoreska“ so bili nadaljnji „cukrčki“. Seveda je publika „prisilila“ zbor k dodatkom, a tudi po drugem, umirjenem „Rasti rožmarin“ je publika zahtevala še tretjega...

APZ vez posebne vrste: Lajko Milislavjevič, neutrudljivi vodja šentjakobskega zbora, je bil prej sam pevec Akademskoga pevskega zbora. Pevci obeh zborov so se v ponedeljek popoldne tudi pomerili v nogometu — igra se je končala neodločeno 3:3.

Oglašujte v našem listu!

Odličen uspeh naših folklornih skupin

- Preteklo soboto je v Vrbi (na povabilo občine) tekmovalo približno 50 folklornih skupin z nad 1500 plesalci. Koroške Slovence sta zastopali skupini globaškega ter selškega prosvetnega društva. Obe sta močno navdušili številne gledalce, predvsem turiste, ter zasedli 5. (Globasnica) ter 7. mesto (Sele).
- Prvo mesto je zasedla skupina iz Varaždina.
- S tem v zvezi moramo omeniti način poročanja o tej prireditvi s strani koroških medijev: medtem ko je npr. Kleine Zeitung objavila samo prva štiri mesta ter (namenoma?) zamočala Globašane, ki so zasedli 5. mesto, pa si je Volkszeitung privoščila posebno zanimiv „spodrsrlaj“. Dobesedno piše: 5. Platz: Trachtengruppe Folklorne skupina aus Jugoslawien“. Vprašamo: na kakšen način je VZ, ki se posebno rada bori za „nedeljeno Koroško“, priključila Globasnico k Jugoslaviji...?!

PRIREDITVE

VRTNA VESELICA SAK

Kraj: pri Šoštarju v Globasnici
Čas: sobota, 15. julija 1978, ob 20.00
Igrajo: „Fantje treh dolin“

VEČER SLOVENSKE PESMI IN NARODNIH PLESOV

Prireditelj: SPD „Danica“ v Šentvidu v Podjuni
Kraj: Breznikov camping ob Zablattiškem jezeru
Čas: petek, 14. 7. 1978, ob 20. uri
Sodelujejo: Folklorna skupina SPD „Zarja“ iz Železne Kaple, Tamburaški zbor SPD „Zarja“ iz Železne Kaple in mešani zbor SPD „Danica“ iz Šentvida v Podjuni

VSAKOLETNI POHOD NA OBIR

Prireditelj: SPD „Obir“ na Obirskem
Čas: nedelja, 23. 7. 1978
Zbirališče: od 12.00—13.00 na vrhu Ojstrica

FOLKLORNI VEČER

Prireditelj: SPD „Jepa-Baško jezero“ v Ločah
Kraj: Pušnik v Ločah
Čas: petek, 21. 7. 1978, ob 20. uri
Nastopajo: Tamburaši SPD „Jepa-Baško jezero“ iz Loč, Ansambel „Drava“ iz Borovlj in pevci domačega društva iz Loč

KULTURNI VEČER

Prireditelj: SPD „Vinko Poljanec“ v Škocijanu
Kraj: Franc Picej v Žamanjah
Čas: sobota, 15. 7. 1978, ob 20. uri
Sodelujejo: Moški zbor SPD „Vinko Poljanec“ iz Škocijana, Magda Koren in ansambel „The Spiders“ iz Železne Kaple

PESTRI VEČER

Prireditelj: SPD „Vinko Poljanec“ v Škocijanu
Kraj: farna dvorana v Škocijanu
Čas: nedelja, 23. 7. 1978, ob 20. uri
Sodelujejo: Moški zbor SPD „Vinko Poljanec“ iz Škocijana, Folklorna skupina „Karavanke“ iz Slovenije in mešani pevski zbor SPD „Danica“ iz Šentvida v Podjuni

Ljubljanska televizija bo v torek, 25. julija 1978, ob 18.45, prenašala našo koroško oddajo pod naslovom: „OD VSAKEGA JUTRA RASTE DAN“ — film o globaškem kulturnem življenju.

Za izdelavo in prodajo peči ter za polaganje keramičnih plošč se Vam priporoča

HANS RADER

9124 Unterburg/Podgrad ob Klopinskem jezeru
tel.: 0 42 39 / 368

NAŠ TEDNIK izhaja vsak četrtek. Naroča se na naslov: „Naš tednik“, Celovec, Viktringer Ring 26. 9020 Klagenfurt. — Telefon uredništva, oglašnega oddelka in uprave 72 5 65. Naš zastopnik za Jugoslavijo ADIT-DZS, Gradišče 10, 61000 Ljubljana, tel. 22207. Naročnina znaša letno: za tuzemstvo 150.— šil., za Jugoslavijo 150.— din za ostalo inozemstvo 250.— šil. (po zračni pošti 500.— šil.). — Lastnik in izdajatelj: Narodni svet koroških Slovencev — Odgovorni urednik: Nužja Tolmajer, Verovce štev. 2. 9065 Žrelec — Tiska: Tiskarna Družbe sv. Mohorja v Celovcu, Viktringer Ring 26.

France Gorše, križev pot

FARNA SKUPNOST ŠENTJANŽ VABI NA PASIJON V FARNO CERKEV V ŠENTJANŽ V ROŽU

● SOBOTA, 22. JULIJA 1978, OB 20. URI

● NEDELJA, 23. JULIJA 1978, OB 20. URI

Da bi Vas, drage bralce, bolj približali tej lepi pasijonski igri, Vam ta celotni potek nadrobneje opišemo.

Škofjeloški Pasijon so že pričeli pred štiristo leti uprizarjati najprej v Ljubljani, nato v Kranju in še po raznih krajih Slovenije. Uprizarjali so ga v obliki procesij. Približno sto let nazaj se pa uprizarja že po naših sedaljskih odrih.

Škofjeloški Pasijon sestaja iz 14 slik in sicer se prične z dialogom Adama in Eve. Slika kaže pretresljivo drganje Luciferja in smrti, ki se bori za nesrečno dušo, katera zmaga in najde spet pravo pot k Bogu. V nadaljnjih slikah se potem doživlja Kristusovo trpljenje in smrt. Za višek se je dodalo še vstajenje, ker ta prizor bistveno spada za konec, ker pre-maga trpljenje in smrt.

Prizore bo povezoval spet cerkveni zbor pod spretnim vodstvom šolskega ravnatelja Erika Užnika z vsebinsko odgovarjajočimi pesmimi. Slike iz Jeruzalema, iz kraja trpljenja, bodo pojasnjevale in krepile potek te kulturno-verske igre in temu primerna razsvetljava bo nudila gledalcem lep vtis.

Pasijon se bo odigral v lepi prostorni šentjanški cerkvi, katera je zelo primerna za oder in za barvne slike, res kraj prave Kalvarije. Pridite in oglejte si ta zanimiv kulturno-verski prikaz! Ne bo Vam žal.

Obenem se bomo spomnili tudi obletnice smrti našega nepozabnega gospoda Jožeta Vošnjaka, kateri je z velikim trudom in jekleno voljo dne 12. septembra 1976 prispel na višek njegovega kulturnega in verskega delovanja z uprizoritvijo „Škofjeloškega Pasijona“, s svojo smrtjo pa nam zapustil drag zaklad.

Igralsko kakor tudi tehnično delo Pasijona je prevzel zdaj na svoje rame Hanzi Weiss iz Šentjanža, in kakor on pravi, bo to Vošnjakovo delo tudi nadaljeval.

Mihi

Kaj hočejo Eskimi?

(Nadaljevanje z 2. strani)

ameriška vlada se seveda ni ozirala na njihove proteste. Eskimi se namreč upravičeno bojé, da bo naftovod z vsem tistim, kar prinaša s seboj, pokvaril okolje, v katerem živijo. Zahtevajo tudi, da bi se bolj ozirali na njihove potrebe, kadar določajo kake mednarodne lovske kvote in izdajajo prepovedi za ulov določenih arktičnih morskih in kopenskih živali, kajti Eskimi morajo živeti od takega lova. Zato se ne morejo ozirati na kvote in prepovedi, s čimer pa prihajajo v konflikt z zakoni in se izpostavljajo sankcijam.

Eskimi na Alaski še vedno živé največ od ulovov kitov. Več kot polovica eskimskega prebivalstva se preživlja s tem. Toda mednarodna kitolovska komisija jim je zmanjšala kvoto na manj kot na eno šestino.

Hudemu zmanjšanju kvote za

ulov kitov se je pridružila tudi prepoved prostega lova na karibuje, ki so drug važen vir eskimske prehrane. Tudi karibujem namreč grozi iztrebljenje in zato dovoljujeta ameriška in kanadska vlada le omejen odstrel. Do drugega svežega mesa Eskimi le težko pridejo, ker je dovoz mesa od drugod v njihove oddaljene naselbine predrag. Druga hrana pa jim ne nudi potrebnih proteinov.

Pri vsem tem pa je treba tudi upoštevati, da bi morali Eskimi brez lova na kite in karibuje popolnoma spremeniti svoj način življenja, kar bi jih onesrečilo in razkrojilo njihovo občestvo in navade, ki temeljijo že mnogo tisočletij prav na tem.

● OBIŠČITE GALERIJO
● WERNERJA BERGA
● V PLIBERKU!

...meine hübscheste Kollegin: die Hoval Heizwand

Sie macht Heizen wohnlich, weil sie Formschönheit und technische Reife kombiniert.

Die Hoval-Heizwand gibt es ab einer Bauhöhe von 7 cm. Ihre hochwertige Grundierung ist schlag- und kratzfest und erlaubt jede gewünschte Lackierung.

Sie paßt sich formschön jeder Raumgestaltung an und bringt rasche Aufheizung, gute Wärmeregulierung und optimale Wärmestrahlung. Faktoren, die wichtig für wirtschaftliches Heizen sind.

Die Hoval-Heizwand beweist, daß sich Hoval-Wärme auch sehen lassen kann.

Hoval heizt, was andere versprechen

Heizwand-Kupon

Kleben Sie diesen Kupon auf eine Postkarte und senden Sie diese an HOVAL, 1013 Wien, Ertlengasse 13.

Name _____

Adresse _____

Ich interessiere mich für die wohn- und leistungsfreundliche Hoval-Heizwand. Senden Sie mir bitte genaues Informationsmaterial über ihre verschiedenen Modelle und Ausführungen.

Iz domačih krajev Iz verskega življenja Pliberka in okolice

Od 3. do 9. marca letos so se tretjeredniki udeležili duhovnih vaj. Bilo jih je štirideset. Škofijski vodja, pater Jakob, jim je delil nepozabne nauke, kako je treba živeti, da bomo bolj srečni med sabo. Zaupna in goreča molitev ter medsebojna ljubezen v družinah naj bosta naši stalni spremljevalki skozi življenje. Dokler se pa sami ne poboljšamo, ne smemo pričakovati uslišanja naših molitev. — Zahvaljujemo se dobremu patru za njegov veliki trud in upamo, da bomo zopet poklicani v Tinjski dom. Zahvala pa tudi g. prefektu Kopeinigu za vzorno vodenje doma.

Nekaj pozneje je Dom v Tinjah vabil na romanje v Lurd in sicer z letalom. Iz spodnje Podjune je bilo več romaric udeleženih. Znameniti križev pot v Lurdu so snemali na zvočni trak. Lepo bi bilo, če bi ga predvajali ob priliki duhovnih vaj, da bi tudi oni, ki niso bili v Lurdu, imeli nekaj od tega. Zahvaliti se moramo za poučne besede med romanjem in tudi to, da je Marija takimi povedala, da televizija molitvi rožnega venca škoduje. Odkar imajo povsod tele-

vizor, nimajo več časa moliti. Mor-da zato tako dežuje — vsak dan —, ker ne molimo več rožnega venca. Imenitnim voditeljem Antonu Cvetku, Jožetu Kopeinigu in Poldeju Kaslnu prisrčen Bog plačaj!

Tudi romanja na Sv. Višarje smo se skupno z Žvabečani udeležili. Tokrat so bili z nami g. Hudl, kapelški župnik. Veliko smo prepevali sami, pa tudi drugi romarji iz Slovenije in Tržaške. Tako lepega petja na Višarjah že dolgo ni bilo. Zelo srečne smo se počutile v tem Marijinem svetišču. Zato, držimo se Marije in naših duhovnikov, ker, kaj pomaga nam ta svet, kmalu treba bo umret.

In nazadnje smo dočakali še novo mašo. Novomašnik je imel trdno zaupanje v božjo dobroto in dal pripraviti oltar na prostem, na travniku, poleg rodne hiše. Res, ta dan ni bilo dežja, vse do mraka. Nebo je bilo med novo mašo rahlo zastrto, da ni bilo prehude vročine, ob koncu pa je zasijalo toplo sonce. „Bog je dober,“ je dejal novomašnik. Dal nam je vreme kot naročeno. Usmilil se je več tisočglave množice vernikov, ki so se zbrali iz vse Avstrije. Bilo je več

daljnjih kot bližnjih molilcev, ki so vztrajali, povečini stoje pri blizu dve uri trajajoči pobožnosti.

Ganljivo je bilo slovo od staršev. Ko je novomašnik položil svoje posvečene roke na silovalo glavo svojega očeta in molil blagoslov, so se orosile oči tudi moškimi. Srečne starše in srečne družine, ki imajo v svoji sredi duhovnika, maziljenca.

Nova maša se je obhajala zelo slovesno. Somaševali so mlajši duhovniki. Posebno se je postavil pridigar. Skoraj vsi navzoči so sprejeli sv. obhajilo. Bil je res dan, ki ga je naredil Gospod. Slava mu!

(Več o novi maši v naslednji številki NT!)

Dajem v najem dve sobi, ena je opremljena, blizu Vrbskega jezera, lep izgled. Vzeli bi radi starejše ljudi ali mlada zakonca z malim otrokom. Javite se prosim pri družini ANNA SPENDIER Šmarjeta 2 9074 Keutschach/Hodiše

CHARLES HATTON:

Nočni trezor

Ko je Ralph Pulman nekega lepega jutra stopil v banko, je v svoje veliko začudenje izvedel, da ga v pisarni čaka kriminalni komisar Coghill. Čeprav Pulman s policijo ni imel skoraj nobenih izkušenj, svojim uslužbencem ni pokazal, da je razburjen.

Pulman in Coghill sta se bežno poznala. Hodila sta v isti klub, vendar se nista spoprijateljila.

Coghill, vitek moški v precej oguljeni obleki, je sedel na stolu in prelistaval „Finančni mesečnik“. Ko je vstopil Pulman, je za hip dvignil pogled in položil časnik na mizo. Potem je segel v žep, izvlekel neko fotografijo in jo pomolil Pulmanu.

„Ta obraz mi je povsem tuj. Še nikoli ga nisem videl,“ je rekel bančnik.

„Čudno,“ je menil Coghill. „Kolikor vem, gre za vašo stranko.“

„Kako neki ste se dokopali do tega prepričanja?“

„Ker je ravnokar nekaj vtaknil v režo nočnega trezorja, ko sem šel včeraj tu mimo.“

„Morda ga je kdo drugi naprosil, naj kaj vrže v trezor,“ je menil Pulman. „Sicer pa lahko poprašava blagajnika...“

John Dunham je takoj prepoznal sliko. „To je trgovec z rabljenimi avtomobili, neki Lampitt,“ je pojasnil. „Zelo poredkoma prihaja. Vendar ima že eno leto pri nas tekoči račun in na njem se je nabrala kar lepa vsota.“

Torej še vedno uporablja isto ime, je premišljeval Coghill. No, potem ko je svoje odsedel, se mu ni treba ničesar več bati. Pokazal je Pulmanu zadnjo stran fotografije, na kateri je bil nalepljen listič s tole vsebino:

„Seth Rushton alias James Poles alias Steve Lampitt; obsojen zaradi kraje avtomobilov. Odpuščen iz zapora februarja 1972.“

„Takrat sem ga aretiral v Tunbridge,“ je razložil Coghill.

„Vse to pa še ne pomeni, da je spet zašel na kriva pota. Saj je lahko začel na novo,“ je menil Pulman.

„To je res,“ je dejal Coghill in se namrdnil. „Vendar se na take domneve ne bi zanesel. Kot kriminalista me zanima preprečevanje zločinov — in v primeru Lampitt ne bi rad ničesar tvegat.“

„To je vaša stvar,“ se je odrezal direktor banke.

Coghill je skomignil z rameni.

„Gotovo. Prav imate. Vendar bi moralo biti tudi banki do tega, da mi pomaga. Če želite, pa se lahko obrnem na vašega predstojnika.“

Pulman je vprašujoče pogledal svojega blagajnika in potem obotavljaje se izdavi: „Dokler ne boste od mene zahtevali ničesar nemogočega, se bom rade volje pogovarjal z vami.“

„Najprej bi me zanimalo, kaj je včeraj Lampitt dal v nočni trezor.“ Dunham je odšel ven, da bi prinesel tisto stvar.

„Je Lampitt opazil, da ste ga videli?“ je vprašal Frank Pulman.

„Ne verjamem, vendar pri teh ljudeh nikoli prav ne veš, pri čem si. Zunaj je bil že mrak, gorele so samo cestne svetilke.“

Dunham se je vrnil. Vrečka, ki jo je bil Lampitt vrgel v nočni trezor, je vsebovala 340 funtov v bankovcih po deset funtov in vplačilni ček za isto vsoto.“

„Ali lahko ugotovite, od kod prihajajo bankovci?“ je hotel vedeti Coghill.

„Naši niso, toda ker so novi, je najbrž moč ugotoviti, katera banka jih je izplačala,“ je dejal Dunham.

Coghill je vzel vrečko z denarjem. „Saj ne nasprotujete, da si za nekaj časa sposodim tole stvar, ne?“ je vprašal.

„Za kako dolgo?“ je hotel vedeti Pulman. „Pravzaprav bi morali vsoto še danes vknjižiti.“

„Dajta mi samo nekaj ur, da se bom lahko pozanimal še pri drugih bankah.“

„Mar ne bi bilo bolj preprosto, če bi si zapisali številke? Saj so tako ali tako razporejene po vrsti.“

Coghill je zamrmral nekaj o prstnih odtisih, napisal potrdilo in odšel. Slabo uro pozneje je ugotovil, da je bankovce izplačala Metropolitanska banka nekemu po imenu Joe Simms — bil je pomožni knjigovodja.

Coghill je odšel v pisarno, kjer so sprejemali stave. „Kaj ste naredili z denarjem, ki ste ga dvignili v banki?“ je vprašala Joea Simmsa.

Joev obraz se je zmračil. „To je moja stvar. Ničesar nisem zagrešil...“

„Potem lahko z mirno vestjo odgovorite na moje vprašanje. Kaj ste naredili s tistim denarjem?“

Joe se je obotavljal, potem je rekel: „Kupil sem avto, rabljen mercury. Je kaj narobe?“

„Ste dobili prometno dovoljenje in vse druge listine?“

„Ja, imam jih doma.“

„Potem bo najbolje, da se takoj odpeljeva k vam.“

„Zdajle mi pa res ni pogodu — saj moram navsezadnje tudi delati...“

„Zadeva utegne biti resna. Svetujem vam, da se ne upirate.“

„Saj sem vam rekel, da je vse v redu. Za vozilo sem plačal zmerno ceno.“ Nazadnje je privolil, da bo prinesel dokumente med opoldanskim odmorom na policijsko postajo.

Coghill jih je skrbno preveril in si nekaj stvari zabeležil. Potem je Simmsa vprašal za potrdilo o denarju.

Simms je spet ugovarjal. „Trgovec je zadovoljen, jaz sem zadovoljen. Dokumente ste preverili. Kaj še hočete?“

„Zakaj mi nočete povedati, kako se piše tisti trgovec?“

„Želel je ostati neimenovan. Njegovih poslov ni treba obešati na velik zvon.“

„Utaja davka?“

„Ah, kje pa! Trgovec je obljubil ta avtomobil nekemu drugemu in ga je potem iz prijaznosti prodal meni.“

„Mar vam je kaj dolžan?“

„K ceni sem primaknil še dvajset funtov. Več ne boste iztisnili iz mene!“

Tik preden so zaprli blagajno, je Coghill še enkrat odšel v banko. Dunham ga je pozdravil in z glavo namignil proti direktorjevi pisarni. „Prišli ste ravno v pravem trenutku,“ je dejal. „Gospod Lampitt je tu. Vedeti hoče, zakaj še nismo vknjižili njegovega denarja iz nočnega trezorja.“

Coghill je potrkal, vstopil in položil vrečko na Pulmanovo pisalno mizo. „Nikar se ne razburjajte, Lampitt,“ je rekel. Denar bodo takoj vknjižili — ne boste ob obresti.“

HELLMUTH BARNICK:

V Kalifornijskem kinematografskem klubu so se pogovarjali o nesramnosti ženskih in moških statistik, o zvijačah, ki jih uporabljajo, da bi opozorili nase, o tem, kako se prilizujejo režiserjem — s seksom, z razgaljenimi rameni, tveganimi pozami in izredno prebrisanostjo.

Francoski režiser Gaston Moreau, ki se je uveljavil v Hollywoo-

Lampitt se je bliskovito zasukal in se zazrl v direktorja banke. „Kaj pa se pravzaprav greste?“ ga je zanimalo.

Pulman se je začel opravičevati: „Žal mi je... Policija je preverila vse, kar so sinoči vrgli v nočni trezor...“

„Joe Simms mi je povedal nekaj drugega,“ ga je prekinil Lampitt. „Rekel je, da gre za avtomobil, ki sem mu ga prodal. Vedno sem bil prepričan, da se morajo banke držati molčečnosti!“ Odvihral je iz sobe in zaloputnil vrata za sabo.

Coghill je skomignil z rameni. „Takoj me je prepoznal in mislim, da nekaj skriva.“

Pulman je prvi izvedel, kaj skriva Lampitt. Poklicali so ga v direkcijo in mu povedali, da se je Lampitt pritožil in zagrozil, da bo tožil banko zaradi obrekovanja, ki škodi njegovim poslom.

Pulman je potrto priznal, da je pri kosilu govoril s svojo ženo o tej zadevi — brez dvoma tudi Dunham; in njegova žena je znana opravljivka. Obe soprogi sta se popoldne udeležili neke dobrodelnice prireditve, kjer sta gotovo vse izklepetali. Nemara sta omenili tudi Lampittovo ime.

Naslednji dan je Lampitt spet prišel v direkcijo in povedal, da bo v primeru enkratnega izplačila 20.000 funtov odstopil od tožbe. Menil je, da je njegova ponudba dokaj velikodušna.

Na Coghillovo zahtevo si je banka izgovorila nekaj dni za premislek. Čez dva dni je planil Coghill v Pulmanovo pisarno. „Vaši banki sem prihranil dvajset tisoč funtov,“ je rekel. „Poizvedovanja so pokazala, da je Lampitt že nekajkrat uporabil to zvijačo in pri tem pobral lepe denarce...“

„Mar to pomeni, da nas je hotel oslepariti?“

Coghill se je zarežal. „Na tak način se je Lampitt prav gotovo laže dokopal do denarja kot s tatvino. Pa ni imel sreče.“

ZMOTA

du, je dobre volje navedel nekaj primerov ženskih zvijač, ki jih je sam doživel. Pil je viski in se posmehljivo smehljajal.

Ko je okrog enajstih zapustil klub, mu je v veži prekrizala pot igralka Elen O'Hara. Nekoč je nastopila v filmu, ki ga je režiral Moreau.

„Med današnjim snemanjem ne bi bil smel biti tako surov s tisto

malo rdečelasko. Hotela ti je samo dokazati, da je v njej nekaj več,“ je smehljaje se dejala.

Moreau ni vedel, kaj misli. Potem se je spomnil tiste statistke. Njene poševne zelene oči so strmele vanj, kot bi ga hotele prisiliti, da ji mora posvetiti posebno pozornost. V njih je bilo nekaj žalostnega in nekaj, kar je bilo podobno sovraštvu.

„Sem bil morda nečloveški?“ je vprašal in se spomnil pogovora v klubu.

„Saj je vendar čedna,“ je vztrajala Elen. „Ti pa ji vzameš vse upanje.“ Zavrtela se je na petkah in odcepotala.

Moreau si je prižgal cigareto in odšel k svojemu avtomobilu. Pred svojo hišo je zavil na širni vrt in ko se je peljal proti garaži, je bila že tema.

Služničad je imela prost večer. Odšel je v knjižnico, spil dva martinija z ledom in malo bral. Potem je legel. Od daleč je prihajal cestni hrup.

Pravkar je zadremal, ko ga je zmotil šum, ki je prihajal iz knjižnice. Vstal je in si nadel domačo haljo. Ne, ni ga bilo strah. Ko je v knjižnici prižgal luč, je zagledal žensko postavo, ki je odskočila od police, za katero je bila hišna blagajna.

Ženska se je prestrašeno ozrla in dvignila roki k obrazu, ko jo je obsijala svetloba stropne luči.

Takoj jo je spoznal — rdečelaso statistko. Takoj je pomislil na večerni pogovor v klubu in na Eline besede.

„Lepo, lepo, moja dama,“ je rekel. „Ponoči niste nič manj drzni kot podnevi.“ Spustila je roki, iz desnice ji je padel na tla vlomilski ključ.

„Kako pa ste prišli noter?“

„Čez teraso,“ je rekla z grobim glasom. „Vrata so bila odprta.“

„Mar veste, da bom zdaj poklical policijo?“

„Vem. Moj poklic pač prinaša tako tveganje.“ Zelo zapeljivo je sedla na stol. Njeni rdeči lasje so se bleščali kot živi ogenj.

Ne igra slabo, je pomislil. Nemara malce pretirava, toda morala bi kazati nekoliko več strahu.

„In zakaj se spuščate v tako tveganje?“

„Ker sem sita usranega življenja nepomembne statistke. Ker sem sita grobsti raznih režiserjev. Ker bi rada v življenju nekaj dosegla.“

Bom pa še jaz zaigral, se je odločil. Mar ni Elen rekla, da je dekle čedno? (Dalje na 7. str.)

DR. JAKOB SKET:

13

Miklova Zala

Dež, ki je jel proti polnoči padati, je vzdramil Zaliko iz njene iskrene molitve. Zdaj se je obrnila proti očetu Serajniku in mu rekla:

„Deževati je jelo. Idite pod streho v pečino, oče, in za spite! Ne bojte se ničesar! Sama bom vestno stražila.“

„Same te ne pustim na straži,“ odvrne odločno Serajnik. „Človek lahko zadremlje ali tudi od slabosti omedli. Tedaj pa ima sovražnik prost in varen pot. Prositi hočem Almiro, naj se ti pridruži namesto mene na straži. Jaz sem upehan in truden. Mislim pa, da ne bo v tako strašni temi in deževni noči sovražnika blizu. Saj se nič ne vidi; celo z roko sežem dalje, nego vidim z očmi pred seboj.“

Almira je z veseljem ustregla Serajnikovi prošnji. Težko je namreč že čakala priložnosti, da bi bila sama z Zaliko.

„Nocoj, v temni noči se mi izpolni moja vroča želja,“ misli nato dekle sama pri sebi. „Nocoj moram izvršiti svoj načrt, ali nikdar!“

Almira prisede k svoji tovarišici na straži. Deklica molči, ali v njenih prsih razgraja strastno maščevanje, srd in sovraštvo.

Najprej je izpregovorila Zala, rekoč:

„Kje so le tvoj oče, Almira? Ali nimaš nič poročila o njih?“

„Nič ne vem, kje so,“ je srdito odgovorila deklica na neljubo ji vprašanje. Almirin život je obšla pri tem mrzla groza. Vsa se je stresla. Treba ji je bilo zakrivati notranjo nemirnost, zato je molčala.

„Ali se ne bojiš, da bi ti Turki ujeli očeta in ga ubili?“ nadaljuje zopet Zala. „Smilila bi se mi, Almira, ako bi postala sirota, kakor sem jaz. Glej, tudi mojega očeta je ugrabila smrt v vojaškem taboru daleč doli v globoki Turčiji. Od tiste dobe je že dvajset let, a vendar ne morem pozabiti te izgube. Ne preteče ura dneva, da ne bi mislila na svojega nesrečnega očeta.“

Najtežje pa pogrešam njegove skrbne roke v sedanjih hudih časih. Grenke solze me vselej oblijejo, ko zmislím, da sem sama brez očeta. Posebno zdaj se čutim nesrečno in zapuščeno, ko me je odtrgala ta nesrečna vojska še od mojega ljubega Mirka. Zdelo se mi je, da me ne more nihče več ločiti od mojega ženina in moža; ali glej, vsa človeška sreča, vse človeško življenje je v božjih rokah. V jutro sem bila srečna nevesta, a zvečer sem postala najnesrečnejša žena.“

Solze se ulijejo ubogi Zali po bledem licu. Glavo naslóni v dlani in jame zopet moliti, da ji Bog ohrani njenega moža...

Almira pa ni poslušala Zalinih besed. Njeno srce se ni usmínilo nesrečne žene, temveč radovala se je nad njeno nemilo usodo.

„Nocoj ali nikdar moram izvesti svoj namen,“ šepeta sama s seboj. Nato vstane in gre polagoma kakih trideset korakov proč od vhoda na skalnat rob. Ondi postoji in premišlja o svojem načrtu, gledajoč v temno brezno pod seboj:

„Tu je najgloblji prepad. Semkaj jo zvabim. Odtod ji pokažem tja na Gradišče, kjer je njen — ne — moj Mirko. In gledala bo tja in vzdihovala po mojem, da, mojem ženinu. Tedaj pa se oklenem njenega vratu, kakor da bi jo pomilovala kot prijateljica. Nato jo izpustim, sunem malo od sebe, ona se zvrne — v globoki prepad... in Mirkove žene ne bo več.“

Očetu Serajniku in vsem pa naznamim, da je hotela Zala v temni noči iti samo k Mirku na Gradišče. Branila sem ji sicer, porečem nato, in jo opozorila na nevarno in težavno pot opolnoči, a vse zastonj. Zala je šla, bom rekla, izpodrsnila je na vlažni, kameniti poti ter — strmoglavila v prepad.

Tako brez hrupa in šuma, nagloma in na tihem bo storila konec moja sovražnica. In tedaj bo Mirko zopet moj, le moj!“

Pri teh mislih se je olajšalo Almiri srce. Sklep in načrt je bil srečno storjen. Oči so ji zažarele. Iz njih je odsevala krvičelnost in umor. Zdaj se močno zablska, blisk razsvetli skale in gore, Almira pogleda v globoki prepad, kjer misli pokopati nedolžno žrtev. Med gorami bobni grom in njegov glas odmeva zamolklo od skale do skale, dokler se ne izgubi v votlih pečinah in v nebo štrlečih vrhovih.

Deklica je zavalila nato težek kamen na isti kraj, kjer je ravno stala, zato da ne izgubi pravega mesta v temoti.

Medtem je Zalika, sedeč pri vhodu na skali, vedno molila. V strahu božjem se je vsakokrat prekrizala, ko je zablsknilo in jelo grmeti po gorah. V molitvi je našlo njeno srce sladko tolažbo. Čutila se je za nekaj trenutkov zopet zadovoljno in potolaženo. Saj ji je notranja slutnja pravila, da bo Bog, ki skrbi za vse, obvaroval tudi njenega

RADIO CELOVEC SLOVENSKE ODDAJE

NEDELJA, 16. julija: 07.05—07.35 Duhovni nagovor — Naj pesmica naša darilo vam bo.

PONEDELJEK, 17. julija: 13.45—14.30 Celovski radijski dnevnik — Zborovska glasba.

TOREK, 18. julija: 09.30—10.00 Pisani svet — 13.45—14.30 Celovski radijski dnevnik — Šport — Zabavna glasba.

SREDA, 19. julija: 13.45—14.30 Celovski radijski dnevnik — Komorna glasba.

ČETRTEK, 20. julija: 13.45—14.45 Celovski radijski dnevnik — Mladina in šport.

PETEK, 21. julija: 13.45—14.30 Celovski radijski dnevnik — Vrtljak popevk.

SOBOTA, 22. julija: 09.45—10.30 Od pesmi do pesmi — od srca do srca.

TV AVSTRIJA 1. SPORED

NEDELJA, 16. julija: 15.05 Kralj morskih razbojnikov — 17.00 Toby in Tobias — 17.30 Wiki in močni možje — 18.00 Klub seniorjev — 18.30 Poj z nami — 19.25 Kristjan v času — 20.15 Marija Morzeck — 22.00 Nočno branje.

PONEDELJEK, 17. julija: 10.30 Sergeant York — 18.00 Vedno ne moreš zmagati — 18.30 MI; družinska oddaja — 20.00 Ponedeljski šport — 20.55 Ceste San Franciscas.

TOREK, 18. julija: 10.30 Dolge noge — dolgi prsti — 18.00 Živalski raj — 18.30 MI; družinska oddaja — 20.00 „Rätselbox“ — 20.55 Mummenschanz — 21.40 Jenny, Lady Churchill.

SREDA, 19. julija: 10.30 Dame z Bois Boulogne — 17.25 Oddaja z mišjo — 18.00 Grozne zgodbe — 20.00 Mož gre skozi zid.

ČETRTEK, 20. julija: 10.30 Mož gre skozi zid — 18.00 Prosimo k mizi — 20.00 Plemeniti gospodje.

PETEK, 21. julija: 10.30 Klub seniorjev — 11.00 Priljubljena Brigita — 18.00 Le počakajte, dokler pride oče — 18.30 MI; družinska oddaja — 20.15 Stari — 21.20 Med potjo — 22.15 V veter zapisano.

SOBOTA, 22. julija: 15.30 „Forellenhof“ — 16.30 Raritete iz Koroške — 17.30 Športni ABC — 17.30 Black Beauty — 18.00 Panoptikum — 18.25 Evropa pleše (2) — 20.15 „Muppets-Show“ — 20.45 Večer z ruskim državnim cirkusom — 22.05 Vprašanja kristjanov — 22.10 Hondo.

TV Avstrija 2. spored

NEDELJA, 16. julija: 14.50 Formel I — grand prix Velike Britanije — 17.30 Ö 9 (Gradiščanska) — 18.00 Sergeant York — 20.15 Letni sejem — 21.50 Brez nagobčnika.

PONEDELJEK, 17. julija: 18.30 Lichtenstein — 19.30 Igra z harmoniko — 20.00 Jenny, Lady Churchill — 20.50 Veselje z glasbo — 22.05 Volkove ure.

TOREK, 18. julija: 18.30 Znanje aktualno — 19.30 Veselje z glasbo — 20.00 Columbo — 22.10 Klub 2.

SREDA, 19. julija: 17.30 Ö 9 (Nižja Avstrija) — 18.55 Velike bitke — 20.00 Teleobjektiv — 20.50 S streho, šarmom in melono — 22.15 Jerry Lewis ali prijazen deček, ki se ne znajde v svetu in zato kriči za svojo materjo.

ČETRTEK, 20. julija: 18.30 Svet Fernanda Botera, nato: Diana Larot — 19.30 Spotlight — 20.00 Nemi — 22.30 Klub 2.

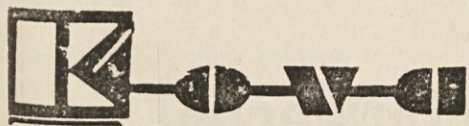
PETEK, 21. julija: 18.00 Orientacija — 18.30 Hans Makart — 19.20 Jerry Lewis (ponovitev) — 20.15 Mesto bodočnosti — bodočnost mesta — 21.20 Washington — za zaprtimi vrati — 22.35 Super-Special Roger Whittaker (All my best).

SOBOTA, 22. julija: 16.30 „Prominenten — Trial“ — 18.00 Hans in Lena — 18.25 Brez nagobčnika — 19.30 Cafe Hungaria — 20.15 Tat in žendarm — 21.45 Faces in Jazz.

Berite in širite „nt“!

Posebnost je boljša, kajti navadno imajo mnogi!

Zaradi tega rajši takoj h

po kuhinje!

**PODJERBERK —
ST. KATHREIN**
Škofiče/Schieffling
Tel.: 0 42 74 - 29 55 18
Celovec/Klagenfurt
Rothauerhaus
Tel.: 86 2 92

TV Ljubljana 1. SPORED

NEDELJA, 16. julija: 9.10 Poročila — 9.15 Za nedeljsko dobro jutro: Cez tri gore — Oktet Poljana iz Prevalj — 9.40 625 — 10.00 Dimitrije Tucović, nadaljevanje — 11.00 Hunterjevo zlato, otroška serija — 11.25 Mozaik — 11.30 Kmetijska oddaja — 12.30 Poročila (do 12.35) — Britanska enciklopedija, Poročila, Veseli tobogan: Bankovci, Okrogli svet, Športna poročila — 17.05 Pesmi Norveške — 19.15 Barvna risanka — 19.20 Cikcak — 19.30 TV dnevnik — 20.00 S polno paro — 21.05 Gremo se zabavat... dokumentarna oddaja — 21.35 TV dnevnik — 21.55 Športni pregled — 22.25 Sahovski komentar — 22.55 Poročila.

PONEDELJEK, 17. julija: 18.10 Obzornik — 18.20 Britanska enciklopedija — 18.43 Mozaik — 18.45 Mladi za mlade — 19.15 Risanka — 19.20 Cikcak — 19.30 TV dnevnik — 20.00 Izsiljevanje: Sodniška zgradba — 20.55 Kulturne diagonale — 21.35 TV dnevnik.

TOREK, 18. julija: 18.00 Obzornik — 18.10 Daljnogled — 18.40 Mozaik — 18.45 Prelom s preteklostjo, glasbena oddaja iz cikla: Moč zborovskega zvoka — 19.15 Risanka — 19.20 Cikcak — 19.30 TV dnevnik — 20.00 Zelena maternica, oddaja iz cikla: Iz tropskega deževnega gozda — 20.35 A. Blomquist: Maja z viharnege otoka, nadaljevanje — 21.35 Glasba takšna in drugačna — 22.25 TV dnevnik.

SREDA, 19. julija: 17.10 Obzornik — 17.20 Mozaik — 17.25 Prezimovanje v Jakobsfeldu, film — 19.15 Risanka — 19.20 Cikcak — 19.30 TV dnevnik — 20.00 Boriz Cavazza in Rifle — 20.35 Moskovsko veliko gledališče, balet — 21.35 Muppet-show, zabavno-glasbena oddaja — 22.05 TV dnevnik — 22.20 Sahovski komentar.

ČETRTEK, 20. julija: 16.25 Poročila — 16.30 Atletika za Skokov memorial, prenos iz Celja — 18.00 Obzornik — 18.10 Ljubezenske pesmi Johannaesa Brahmsa, balet Georgea Balanchinea — 18.40 Mozaik — 18.45 Po sledih napredka — 19.15 Risanka — 19.20 Cikcak — 19.30 TV dnevnik — 20.00 Film tedna: Fahrenheit 451 — 21.55 TV dnevnik — 22.10 Jazz na ekranu: Skupina New Terje Rypdal, I. del.

PETEK, 21. julija: 18.05 Obzornik — 18.15 Viking Viki, otroška serija — 18.40 Mozaik — 18.45 Domači ansambli — 19.15 Risanka — 19.20 Cikcak — 19.30 TV dnevnik — 20.00 Jadranska srečanja, prenos iz Opatije — 21.15 Razgledi: Žensko gledališče — 21.45 TV dnevnik — 22.00 Jaz, Klavdij, nadaljevanje in konec — 22.50 Kontrapunkt Jehudi Menuhina — 23.15 Poročila — 23.20 Sahovski komentar.

SOBOTA, 22. julija: 16.10 Otroška oddaja — 16.25 Operacija, drama — 17.35 Partizanski samospevi — Se veš... — 17.55 Poročila — 18.00 Gib-

ljive slike Božidarja Jakca, II. del — 18.45 Snežnik 78 — 19.15 Risanka — 19.20 Cikcak — 19.30 TV dnevnik — 20.00 Bajtarja, nadaljevanje — 20.55 Rdeča zemlja — celovečerni film — 22.35 TV dnevnik — 22.50 625.

TV Ljubljana 2. spored

NEDELJA, 16. julija: 19.30 TV dnevnik — 20.00 Dokumentarna oddaja — 20.45 Včeraj, danes, jutri — 21.05 Celovečerni film (do 23.25).

PONEDELJEK, 17. julija: 18.00 Poročila — 18.05 TV koledar — 18.15 Deček in očala — 18.30 Dositejeve basni — 18.45 Mladi za mlade — 19.30 TV dnevnik — 20.00 Športna oddaja — 20.30 Karpov in Korčnoj, dokumentarna oddaja — 21.20 24 ur — 21.30 Celovečerni film (do 23.10).

TOREK, 18. julija: 18.00 Poročila — 18.05 TV koledar — 18.15 Poletje v gozdu — 18.45 Narodna glasba — 19.30 TV dnevnik — 20.00 Stiridesetletnik, serijski film — 20.50 24 ur — 21.00 Znanost — 21.45 Izvirni — 22.05 Mednarodni atletski miting, posnetek (do 23.15).

SREDA, 19. julija: 18.00 Poročila — 18.05 TV koledar — 18.15 Daljnogled — 18.45 Portret Mladena Jagušta, glasbena oddaja — 19.30 TV dnevnik — 20.00 Lažna pisma, romunska TV drama — 21.00 Včeraj, danes, jutri — 21.20 Sahovski veliki, dokumentarna serija — 21.50 Koncert za stare prijatelje: Darko Kraljić (do 22.25).

ČETRTEK, 20. julija: 18.00 Poročila — 18.05 TV koledar — 18.15 Čudežno sedlo — 18.45 Ali morda veste — 19.30 TV dnevnik — 20.00 Od glave do pete — 21.15 24 ur — 21.25 Ženska danes, dokumentarna oddaja (do 22.00).

PETEK, 21. julija: 18.00 Poročila — 18.05 TV koledar — 18.15 Festival otroka v Šibeniku — 18.45 Na obisku... zabavno-glasbena oddaja — 19.30 TV dnevnik — 20.00 Na dnevnem redu je kultura — 21.00 Včeraj, danes, jutri — 21.20 Portreti: Dušan Petrovič-Sane — 22.20 Glasbena oddaja — 23.05 Knjige in misli (do 23.35).

SOBOTA, 22. julija: 17.25 Poročila — 17.30 TV koledar — 17.40 Festival v Šibeniku — 18.40 J. Laušić: „Pemzija“, TV novela — 19.30 TV dnevnik — 20.00 K. Cipci: Dundo Maroje, II. del opere — 21.00 24 ur — 21.10 Portreti — 21.40 Športna sobota (do 22.15).

ZMOTA

(Nadaljevanje s 6. strani)

„In če ne pokličem policije?“

Nekaj časa je v sobi zavladal molk. Počasi je dvignila povešene obrvi. To je dalo njenemu obrazu izraz začudenosti, ki se je počasi spremenila v zadovoljstvo.

„Potem vam bom hvaležna. Računala sem tudi s to možnostjo.“ Zdaj je bilo moč z njenega obraza razbrati izraz zmagoslavja.

Sklonil se je naprej in igraje prijel nežno dlan, ki je prej izpustila vlomilski ključ. „Ne bom poklical policije!“

„In jaz vas bom za to poplačala.“ Vstala je, on tudi. Stala sta tesno drug ob drugem. Prsi so se ji sunkovito dvigale.

„Kje imate kopalnico? Rada bi se malo uredila.“

Posmehljivo se ji je priklonil. „Prosim...“ Odpeljal jo je v kopalnico.

Bo zdaj Elen zadovoljna? Seveda. Vendar se bo čudila. Kar divjala bo spričo posmeha, ki ga bo deležna. Statistko bo lepo poslal domov!

Vendar se rdečelaska ni več prikazala iz kopalnice. Prostor je bil prazen, okno odprto.

Se je uračunal? Mar ni bila ena od poceni deklet? Ali pa morda sploh ni igrala?

Stekel je v spalnico po ključ od blagajne. Bil je dokaj naveden ključ. Za male vsote, ki jih je hranil doma — nikoli ni imel v blagajni več kot 10.000 šilingov — ni potreboval zapetene ključavnice.

Živčno je odklenil blagajno. Bila je prazna.

Torej res ni igrala slabo. Pravzaprav sploh ni pretiravala.

Naslednjega dne je moral za tisti prizor poiskati novo statistko. Elen O'Hara se je hudobno smehljala. Gaston Moreau ji je precej bedasto vrnil nasme. Sicer pa sploh ni poklical policije. Ni se hotel osmešiti.

Anekdote

Nekoč je Shaw takole nagovoril znanec:

„Zdi se mi, da malokdaj mislite. Le redki so, ki mislijo več kot trikrat ali štirikrat na leto. Jaz sem slaven zato, ker mislim enkrat ali dvakrat na teden.“

*

Newyorški založnik si je na nekem posvetovanju močno prizadeval, da so ga posadili zraven Shawa. Pisatelj ni bil preveč zadovoljen s sosedstvom in se mu je skušal izogniti tako, da se je delal globoko zamišljenega.

Čez nekaj časa založnik ni mogel več vzdržati.

„Gospod Shaw,“ je vzkliknil, „dolar bi dal, da bi vedel, kaj zdajle mislite.“

„Dolar? Saj ni vredno!“ je odgovoril Shaw.

„No, pa povejte, kaj mislite!“ je silil sosed.

„Na vas!“

moža vsake nezgode.

Iz teh misli je vzdramila nesrečno ženo Almira, ki se ji je zopet približala.

„Kje si, Zala? Ali spiš, da si tako tiha? — Pojdiva tja na rob! Meni se dozdeva, kakor da sem čula šum in ropot globoko doli v prepadu, od koder vodi pot navzgor po strmini.“

Zala in Almira sta šli na rob. Ondi sta pazno poslušali, ali se res sliši kak hrup in šum, ki bi naznanjal prihod nočnega sovražnika. A le dež je škropil na skale in glasno se je čulo njegovo padanje. Iz globočine je odmevalo šumenje hudournika, ki je bil ob nočni plohi mogočno narastel ter si je bobneč delal pot med ostrimi skalami.

Zalika pogleda proti Gradišču in jame zopet tožiti po svojem Mirku. Zdaj se ji približa Almira, stopi naglo proti tovarišici, hoče jo objeti okoli vratu, a v tem hipu ji izpodrse noga. Dekle zadene ob skalo... in namesto Zalike se zvali ob robu postavljeni kamen v strmo globočino.

V tistem trenutku se začuje iz prepada strašen krik:

„Joj meni, moja glava, moja glava!“

Znan se je zdel Almiri in Zali ta glas. Poslušali sta nato, prestrašeni in začudeni, a vse je zopet utihnilo. Blisk je razsvetljeval temno noč in vrtoglavi prepad. Grom je bobnel zamolklo med pečinami in vrhovi, da se je tresla zemlja in so se skale majale.

Zalo in Almira obide groza in strah. Mrzli znoj jima priteče na čelo. Obedve zbežita, zbegani kakor srni, proti vходу, ki vodi v skalnati dom.

Tu pa ustavi obe in prikuje k zemlji strašen prizor. Blisk razsvetli znova strmino in gori po njej se vidijo pla-

zeče črne pošasti... Bil je sovražnik, ljuti Turek. Prvi med njimi je že klical: „Le za menoj, le gori, gori! Jaz sem že na vrhu.“

V tem hipu zavali pogumna Zala rtasto skalo doli v strmo ožino. Skala zadene dobro, in prvi vojaki strmoglavijo v globoki prepad...

Krik in klic je vzdramil očeta Serajnika in druge tovariše v skalnati votlini. Vsi so začeli metati skalovje v globočino in tako so se srečno rešili nočnega napada in turške krvoločnosti.

Proti jutru so se šele spravljali starci in žene pod skalnati krov. Zdaj so se čutili zopet varne in vsi so poveljevali Zaliko; saj so videli v njej svojo rešiteljico.

Almira ni iskala pred hudim dežjem zavetja. Šla je tja na rob, kjer ji je bil izpodletel strašni načrt. Tu je slonela vsa obupana. Gledala je, zbegana kakor morilka, v prepad. V srcu jo je peklo. Prsi so se ji stiskale. Zdelo se ji je, kakor da bi ji kdo z žarečimi kleščami trgal drobovino. Preklinjala je neobčutni kamen, ki je zaprečil njen namen. Rotila se je proti mrtvi prirodi, da ni pospeševala njenega moralnega načrta.

Iz tega mučnega stanja vzdrami deklico zamolkli glas, ki je tužno udarjal iz prepada na njeno uho:

„Almira, Almira! Moja glava! Bog mi pomagaj!“

Tak plic in stok se je slišal iz globočine. Deklici zastane sapa, začuvši svoje ime. Nepremično zre v temni prepad. Iz njega odmeva zopet jok in stok, in drugič se sliši ime: Almira!

Deklici stopijo lasje pokonci. Groze in strahu trepeče na vsem životu. Glas ji je bil znan, a vedela ni, kdo jo

kliče. Naposled se opogumi. Polagoma zleze po strmini navzdol v prepad.

Tu so stokali ranjeni Turki in klicali na pomoč. Temu je bila skala odbila nogo, onemu roko. Ta je imel prebito glavo, drugi zopet prsi vdrt. Tukaj je eden ravnokar dušo izdihnil, tam so se drugi borili s smrtjo. Huda je bila žetev, katero je kosila kamenita kosa, a to je bila šiba božja za krutega nevernika.

Med ranjenci pa je najbolj eden vzdihoval. Ta je klical neprenehoma po Almiri, naj se ga usmili, naj mu pride na pomoč.

Deklica se je trepetaje približevala mestu, od koder je prihajal obupni klic. Prišedši do njega, pa se je zgrudila na prsi — svojemu očetu.

Kakor da bi ji kdo porinil oster nož v srce, jo je speklo v duši. Pomislivši, da je bil prvi tužni glas iz njegovega grla, je spoznala, da je sama s kamnom prebila glavo — lastnemu očetu.

„Glej, Almira, to je plačilo mojemu početju!“ jame z zamolklim glasom Tresoglav. „Nazaaj ne smem, ker sem kristjane izdal, a k Turkom si zopet ne upam, ker jim ne morem izpolniti svojih obljub.“

Mislil sem, da vzamemo nocoj ta nepristopni tabor, ali zastoj. Sreča mi ni naklonjena. Prvi kamen, ki je priletel s strmine, je zadel mene, in mnogim drugim je odbila nocoj zadnja ura. Povsod okoli se razlega jok in stok. Kdor ni ranjen ali ubit, pa je zbežal v turški tabor, pustivši mene in druge brez pomoči na mestu.“

Hči izpere očetu rano in mu jo obveže s krilom svoje obleke. Tako je vsaj ustavila kri, ki mu je tekla iz glave.

(Dalje prihodnjič)

Der Historiker Univ.-Doz. Hanns Haas war — eingeladen von der „Aktion Kärntner Christen für die Verständigung der Volksgruppen“ — von Salzburg nach Klagenfurt gekommen, um über sein gemeinsam mit Karl Stuhlpfarrer verfaßtes Buch „Österreich und seine Slowenen“ mit Hofrat Dr. Dr. Valentin Einspieler zu diskutieren. Die beiden Historiker (Haas, Stuhlpfarrer, op. ur.) hatten eine Fülle von historischem, vielfach bisher unbekanntem Quellenmaterial untersucht und darin durchgehend Belege für die konsequent durchgeführte antislowenische Politik der deutschsprachigen politischen, wirtschaftlichen und kulturellen Führungsgremien und deren gezielte Maßnahmen gefunden, der slowenischsprachigen Bevölkerung insbesondere auf dem Weg der Sprachpolitik (Schulpolitik) ihre ethnische Existenz allmählich zu nehmen und sie zur Assimilation an die deutsche Volksgruppe zu nötigen.

Im Seelsorgeamt in der Waaggasse ging am 19. Juni diese Diskussion unter der Leitung von Dr. Ernst Waldstein vor etwa 100 Zuhörern in Szene. Das Publikum: teils Slowenen und — wie man derzeit zu sagen pflegt — Sympathisanten, teils KHD-Sympathisanten. Haas referierte in thesenhafter Form über die Erkenntnisse, die sich aus seinen Forschungen erge-

IZ DRUGIH ČASOPISOV:

Entslowenisierung als Ergebnis der strukturellen Gewalt

ben hatten, wobei sich seine Aussagen vor allem um die Schulpolitik und deren Funktion bei der Entslowenisierung konzentrierten. Einspieler wies zurück, was ihm an diesen Erkenntnissen nicht behagte, und agierte dabei mit seinen eigenen Einzelbeispielen; er ging auf Haas' Argumentationen also nicht weiter ein: Das Buch blieb links liegen. Einspieler versuchte vor allem am Beispiel von Maßnahmen, der Schulbehörde darzulegen, wie sehr die slowenischsprechende Bevölkerung den Wunsch gehabt habe, Deutsch zu lernen. Auch nachdem ihn ein Diskussionsredner darauf aufmerksam gemacht hatte, daß es sich dort, wo Einspieler vom Willen der Bevölkerung gesprochen habe, vielmehr um den Willen der Gemeindeführung gehandelt habe, die sich um die Wünsche der Bevölkerung nicht weiter gekümmert habe, sprach er weiter vom Willen der Bevölkerung. Immerhin dokumentierte Einspieler durch seine nachdrückliche Schilderung des Eindeutschungsprozesses, wie groß der Anteil der slowenischen Bevölkerung an der Unterkärntner

Bevölkerung tatsächlich ist.

Als Haas auf die in Kärnten ständig vorhandene, gegen die Slowenen gerichtete strukturelle Gewalt einging und dabei unter anderem aus Proskriptionslisten des dritten Reiches zitierte, um die nationalsozialistischen Aussiedlungspläne zu dokumentieren, kam Leben in die KHD-Sympathisanten. Durch Unmutsäußerungen versuchten sie, Haas daran zu hindern, ein darauf bezügliches Dokument vorzulegen. Er tat es dennoch und kommentierte es kurz. Von da an verfiel Einspieler in den Tonfall des KHD-Redners und drängte Haas geschickt in die Rolle des Auslösers jener Emotionen, auf denen Einspieler selbst abschließend in gewohnter Weise spielte. Zu guter Letzt ließ er sich noch zu einer Äußerung hinreißen, deren Brisanz und Gefährlichkeit in der derzeitigen Lage nicht zu überschätzen ist: Er stellte zunächst fest, er wolle mit der Legende aufräumen, daß bei der Abstimmung 1920 die slowenische Bevölkerung Südkärntens die Zugehörigkeit Kärntens zu Österreich gesichert habe. Und als Beweis führte er an: Wenn ein

Slowene damals, als noch südslawisches Militär in Kärnten gestanden sei, nicht für sein slawisches Mutterland entschieden habe, hätte er sich vor sich selber schämen müssen.

Ein anschauliches Beispiel für strukturelle Gewalt in der gegenwärtigen Situation brachte Oberrat Dr. Alfred Ogris vom Kärntner Landesarchiv. Als Haas feststellte, daß ihnen leider die Forschung im Landesarchiv verwehrt worden sei, konnte es sich Ogris leisten, Haas darauf festzunageln, daß diese Verweigerung nicht an sie, sondern an den verstorbenen Prof. Jedlička gerichtet gewesen sei, auch wenn es sich um ihr Projekt gehandelt habe; Ogris konnte ungehindert hinter dieser formalen Frage die Tatsache verbergen, daß das Landesarchiv offensichtlich tatsächlich Forschern die Einsicht in historisches Quellenmaterial verweigert.

Alles in allem verlief die Diskussion, wie auch nicht anders zu erwarten gewesen war, auf zwei einander fremden Ebenen: auf der einen Seite Geschichtsschreibung als Forschung und Vermittlung von Einsichten in

gesellschaftspolitische Vorgänge und Machtverhältnisse, auf der anderen Seite nationale Rechtfertigungshistoriographie des KHD. Da kann man einander nicht treffen. Am Ende der Veranstaltung war es nicht nur für das Publikum, sondern wohl auch für den Veranstalter klar, daß Herstellung von Verständigung im Volksgruppenkonflikt in Form der öffentlichen Diskussion derzeit eine gefährliche Illusion ist. Dies wurde nachdrücklich bestätigt durch eine Glosse zur Veranstaltung in der „Kärntner Tageszeitung“, in der ein gewisser „wig“ — ganz wie man es seit langem von der KTZ gewohnt ist — sich an dieser Materie lieber nicht die Finger verbrennt, sondern sein ganzes argumentatives, emotionelles und ironisches Potential in hierzulande ungefährlichen parteipolitischen und antiklerikalen Motiven erschöpft: offensichtlich aus Angst vor dem KHD, und damit vor den Machtträgern und Mitgliedern der eigenen Partei und vielleicht auch vor sich selbst — bei gleichzeitiger scheinbarer Mutdemonstration. Mit Haas zu sprechen: ein Opfer der strukturellen Gewalt in Kärnten.

Dr. Robert Saxer

Opomba uredništva: Ta komentar, ki ga je napisal nam vsem dobro znani dr. R. Saxer, smo povzeli iz Kärntner Kirchenzeitung (2. 7. 1978).

30-letnica našega tednika - praznik vseh koroških Slovencev!

Tudi v naprej bomo nudili točno in zanesljivo informacijo!

Ansambel Hanzija Artača nagrajen s 1. nagrado!

„Ansambel Hanzija Artača“ je letos 1. in 2. julija drugič nastopil v Števerjanu na mednarodnem festivalu narodno-zabavne glasbe in dobil prvo nagrado občinstva, čudovit, dragocen pokal, priznanje žirije in občinstva in poleg tega denarno nagrado od revije „stop“ iz Ljubljane.

Mladim nagrajencem-idealistom je iskreno čestitati, saj so s pridnostjo in žrtvami prečutih noči prispeli do vrha, čeprav ta ansambel sestaja iz godcev in pevcev iz raznih krajev Podjune, torej od Obirja do Humca.

Šef skupine Hanzija Artač, muzikant, je lahko vesel uspeha, ki je dozorel na gredi napora, v prijateljski skupnosti in zvestobi in to vse iz ljubezni do materine besede, katero vpleta v njegove valčke in polke Milka Hartmanova. Torej Hanzija, Bernardka, Izidor, Albert, Franc in Milka, dobro ste predstavili dragim primorskim bratom in sestram našo pojočo slovensko Koroško, posebej Podjuno.

Želimo vam stalnega napredka, da bi iz vaše muje zraslo še mnogo cvetja in bo preko naših vasi zvenela melodija ljubezni do bratov Slovencev širom sveta in domovine, Koroške.

„Ansambel Hanzija Artača“ je znan iz raznih nastopov v Žitari vasi, v hotelu Korotan ob Vrbskem jezeru, v Šmihelu, v Globasnici na mladinskem festivalu in na proslavah 70-letnice obstoja obeh strešnih prosvetnih organizacij v Celovcu.

V Števerjanu je nastopalo 24 ansamblov iz Italije, Jugoslavije in Avstrije. 1. julija ob 19. uri je predsednik festivala pozdravil številno občinstvo in predstavil nastopajoče ansamble. Povedal je: „Jaz sem prepričan, da je festival „Števerjan“ na pravi poti, ko gre po tistih smernicah, ki so jih začrtali organizatorji pred osmimi leti, da je namreč treba tudi v zamejstvu zbuditi smisel in veselje za slovenske praznike pesmi in muzike, kar krepi željo in voljo ohraniti to, kar smo prejeli od

prednikov, namreč slovensko zavest in ljubezen do materinega jezika.“

Nato je Marjan Schneeberger s svojo pojočo slovensko besedo napovedal nastope ansamblov.

Koroški ansambel je nastopil

dvajseti po vrsti. Od 24 ansamblov je strokovna režijska izbrala 14 ansamblov v finale.

V nedeljo, 2. julija, so se ansambli-finalisti zbrali v boj za nagrade na visokem odru. Koroški ansambel Hanzija Artača je nastopil 10. po vrsti. Izvajal

je dva komada in sicer: polko „Števerjan“ in valček „Na svidenje“. (Avtor glasbe Hanzija Artač, besedilo Milka Hartman). Spričo navdušenih poslušalcev — čutili je bilo z njimi bratsko povezanost, — so tudi z navdušenjem zaigrali in zapeli. Gromovit aplavz jih je spodbujal.

Ure pred razsodbo žirije seveda niso bile brez trepetov. Ob 18.30 pa je napovedovalec Schneeberger razglasil izid priznanj in povedal, da je koroški ansambel dobil največ glasov in s tem prvo nagrado občinstva. K prvi nagradi pa je bila še podeljena nagrada revije „stop“ iz Ljubljane.

„Po uri presenečenja in obilo sreče je bila nato dolga pot iz Števerjana v našo Podjuno zelo, zelo lepa, ker z nami je bil spomin na lepe dogodke med brati Primorci — in dragocen pokal, da smo celo pot peli vsi od srca in z nami je šumel val morja in ljubezni, ki ne pozna meja,“ je dejal Hanzija Artač.

„Ansambel Hanzija Artača“: Albert Krajger, Franc Onič, Bernardka Sadjak, Hanzija Artač in Izidor Oraže (od leve na desno).